

Cseremiszi szótár.

(Negyedik közlemény.)

L.

1. *-la* (postp.) mint, szerint, gyanánt; wie, als Gn. Bd. Tr. *marla* cseremisztől; cseremissisch Tr. *tošta godšala ludat* a régi idő szerint számítanak; sie rechnen nach alter zeitrechnung Km. 44. cf. *tošta semin ludat* Ks. 32. *jumalan odolmala* istenhez imádkozva; zu gott betend Km. 44. *-lä* id. ibid. *-lak* id. Bd.

2. *-la* (postp.) -ért; für Gn. Bd. *oksala eštaš* pénzért dolgozni; für geld arbeiten Bd. *ömñem škalla vaštaldaš* lovat tehénért cserélni; ein pferd für eine kuh umtauschen Bd.

3. *-la* (postp.) felé; gegen, zu Bd. in der richtung (von od. zu) Gn. *jotpek-la* éjszak felé; gegen norden, *tiške-la* ide felé; nach dieser seite, *kok péla-la* (m.) kettő, kétfelé; entzwei, auf zwei seiten; *anzaka-la* (m.) előre; vorwärts Bd.

labžém bög, morajlik; brüllen, brausen; *мычу, реву* Tr.

1. *lač* így; so Ocs. 47. Ist. 66. alkalmas, helyes, ugyanúgy; passend, richtig, ebenso Gn. Tr. *lač tolšö* pontos; pontos M. 75. *lačak* id. Tr. *lačók* точно именно Tr. *lač tenge* (m.) épenúgy; ebenso, *lač tegeña* (m.) ugyanolyan; gleich *l-gañam ištaš* (m.) hasonlít; vergleichen *lač ištaš* (m.) mértéket tart; mass halten, *lačók* edem tökéletes ember; ein vollkommener mensch, *laž* (m.) épen; ebenso Bd. — *lačók* egyenlő, hozzáillő; gleich, passend, épen úgy; ebenso Bd. — *lačna ilna* (m.) úgy vagyunk, a mint hozzánk illik; wir sind so, wie es uns geziemt Bd.

2. *lač* halhólyag; fischblase: *рыбий пузырь* Tr.

lačak, lačók v. *lač* 1.

láčo kosár; korb Pu. 29.

lad (m.): *pizirtaš lad* prés; presse Bd.

laďa'lem (r.) uralkodik; herrschen Gn. *ladejem* (r. m.) id. Bd.

lados-nerän piszeorrú; stumpfnäsigt Tr.

ladon (r.) tömjén; Weihrauch Bk. 94.

1. *ladrá* (cs.) alacsony; niedrig P. 47. Tr. *низкий, малорослый* Zol. rövid; kurz Tr. — *ladráška* alacsony emberek mellékneve; beiname kleingewachsener menschen Tr. — cs. *lotrá* Zol.

2. *ladrá* arányos, illő; angemessen Tr. — cf. r. *ладъ*.

ladraemdém arányossá teszem; angemessen machen; дѣлаю соразмѣрнымъ Tr.

lager (r.) tábor; lager Ocs. 46. *lager* Ist. 65. *l. dene šogomašes* táborozó; im lager liegend Ocs. 46. v. ö. *lagerošto šogomaeš kalokom* id. Ist. 65.

lagúška (t.) theergefäss; лагунь, дегтярный сосудъ Tr.

lajetel (r.) uralkodó; herrscher Bd.

lajok gyors; flink, behend Ringw.

1. lak v. la 1.

2. *lak*, *lak wer* völgy, völgyecske, mélyedés; thal, thälchen, vertiefung Gn. *lak* gödör, mélyedés; grube, vertiefung Tr.

laká-pu ledölt fa, mely a szomszéd fán megakad; ein gestürzter baum, der am nächst stehenden baum hängen bleibt Tr.

lakan fatuskó; holzklotz Gn.

lakatá völgy; thal P. 25.

lake üreg, horó; höhlung, hohlweg Tr.

lako pocsolya; morast P. 58. ухабъ Tr. *lako* gödör; grube Ist. 108.

lakká gödör, verem, sir; grube, grab; яма, могила Tr.

laksá mélyedés, völgy; vertiefung, thal Tr.

laksak (m.) verem, gödör; grube, *laksakán* gödrös, egyenetlen; löcherig, uneben Bd.

laksaká mélyedés, üreg, horó; vertiefung, höhlung, hohlweg, gödröske az arczon nevetéskor; grübehen am gesicht beim lachen Tr.

laksorgém v. *laptorgém* Tr.

láktoš cséplés eredménye; ausdrusch — *laktóšan* jól fizető gabona; ergiebig beim drusch; умолотный Tr.

lambe, *lambe* menyhal; quappe Gn.

lamest nyírfa törzse; birkenstamm G. 47. *lamošte* abgehaener junger lindenstamm, der geschält werden soll Gn.

lampat (r.) lámpás; lampe Ocs. 54. Máté 25. 8.

-*lan* (dat. ragja) -nek; (endung des dativs) 2. -ért; für *šomakoštlanat mutom puat* szavukért felelősek; sie geben für ihr wort rechenschaft Zag. 5. *mámnam atarašašlok lanen* a mi megváltásunkért; für unsere erlösung Km. 5.

länž (ny) *leyež* (k) méh; biene; пчелякъ Weské 28.

laném meghajlik a teher alatt; sich senken unter der last Tr.

langorgém elágazik; sich verzweigen, elhasználódik; sich abnutzen; развѣтляюсь, изнашиваюсь Tr.

lanzrá hasított; gespalten; разщеперенный, надколотый Tr.

lanžerá gyenge, erőtlen lesz; schwach, kraftlos sein, *lanžerá-čonan* csüggedt; kleinmüthig Tr. — *lonžerá* id.

lap (cs.) alacsony, sekély; niedrig, seicht Bd. völgy, alacsony

hely; thal, nieder gelegenes land Tr. *lap ver* id. Bd. *lap vár* (m.) völgy; thal Bd.

lapa (m. r.) tenyer; flache hand M. 5. Bd. *jal l. talp*; fusssohle Bd.

lapajás bepiszkít; besudeln; пачкать Tr.

lapan v. sub *šudö*.

lapas zabliszt tejjel; milch mit hafermehl G. 79. gedörrtes hafermehl; толокно Tr. (m.) säuerlicher mehlbrei; кисель Tr. Mischung von saurerer milch und mehl aus gekochtem getreide Gn. — cf. t. *lakša, lapša* Bud. r. лапша suppe mit fadennudeln.

lapcá (m.) hártya, vékony bőr; membran, dünnes häutchen; плева Tr.

lāpcirtás (m.) суживать Tr.

lapcök darabka; stückchen, fetzen Tr. *kür-lāpcök* kis darab hársfakéreg; ein stückchen lindenbast Pu. 28. *óstor-lāpcök* kis darab lábrongy; kleiner fuffsetzen *ibid*.

lapemám megalázni magát; sich erniedrigen Bd. *lapemdás* megaláz; erniedrigen Bd. понижать, спукать ниже Tr.

lāpememdás megalázkodik; sich demüthigen Tr.

lapoštem: *wujom lapošta* fejet hajt; sich verbeugen (sein haupt erniedrigen) Gn. 63.

1. *lapka* (r.) árúbodé; kaufladen Tr. *lapke* id. Gn.

2. *lapka* v. *lap* id. Bd. Gn. lejtős, lapos; abschüssig, flach Tr. *lapka ver* v. *lap ver* Bd.

lapkangám alázatosnak lenni; unterwürfig sein Bd. *lapkang-dém* caus. *ibid*.

laplandarém (cs.) a barátságot megszakítani; die freundschaft aufsagen; прекращать Tr.

lapsuk-lapsuk kacsázó járás; entenförmiger gang; перевалистая, утинная походка Tr.

lapšá-piliš loggós fülű; der herabhängende ohren hat Tr.

lapšanyö poszméh; hummel; шмель M. 60.

lapšem gyeplő; zügel M. 32. Tr.

laptorgém saжусь на корячки Tr. *lopturgén-šonžá* id. *ibid*.

lar lar lar (hangutánzó az ugatásra; nachahmung des bellens).

larkalam gágogva úszik; schnatternd schwimmen G. 78. schreien wie die ente Gn. *šümem l.* mein herz klopft in unruhe *ibid*.

laská (r.) barátságos; freundlich Zag. 45. Tr. [P. 21.

laskálok illedelmesség; artigkeit Pu. 18. nyugalom; ruhe

lastok (cs.) folt; flick Gn. Tr. *lastuk* darab; stück Bd. *lastok* Máté 14. 20.

lastra bojtos, sűrű; buschig, dicht Gn. *lostera* id. Gn. *lustra* id. Ringw. — *lastra wočan* bojtos farkú; buschschwanzig G. 59.

lašandás (m.) liszttel behinteni; mit mehl beschmutzen; заму́чить мукой Tr.

laška (r.) tejben főtt tészta; in milch gekochte mehlspeise Bd. nudel Gn. tésztalevés; nudelsuppe; ла́мма Tr.

lašmán-tarakán fekete svábbogár; schwarze küchenschabe; черны́й тараканъ Tr.

laštok (cs.) sziget; insel Zag. 66. darab; stück Ist. 296.

laštortém széttipor, szétnyom, szétzúz; zertreten, zerdrücken, zerschmettern Ist. 9. Tb. 43. Úf. 16. Car. 17. — *lastortem* id. Ocs. 7. — cf. r. пастирать.

laštra-počan bozontosfarkú; mit buschigem schwanz P. 52.

latán illendően; anständig (adv.) *latés tolés* illendő lesz; er wird anständig sein Tr. — cf. r. ладъ.

latka (cs.) csésze; schale G. 23. fazék; irdener topf Gn. — *lotká* id. Zol.

latkók tizenkettő; zwölf Pn. 11. *luat kok* B.

1. *lawal* (m.) brachs; cyprinus brama Bd. M. 43.

2. *lawal sár*; koth (?) Tr.

lawala holmi; allerlei, möbel Bd. — cs. *jabala*.

lawertém, lawertes v. *lāwratás*.

lawođan kalikó szövetsből való; aus calico-stoff gemacht Gn. 63.

laworá (cs.) sár; koth P. 33. *lawrá* Bd. Tr. *lawora* Gn. *lāwran* sáros; kothig M. 25. *lawian* Bd. — *lawra lakoško wozes* Ks. 12. 11. — cs. *lapra*.

lawkaš (m.) nyávog; miauen M. 35. *lawčžas* id. M. 84.

lawrá v. *lawora*.

lāwratás (m. cs.) bepizskít; beschmutzen M. 16. *lawortém* id. Tr. *lawertém, lāwvirtém* (m.) id. Bd. *lawertalám* fr. *lawertaldám* pass. Bd. *laworgém* intr. Tr. — *lawortoš-keče* regenwetter Tr. *lawortoš* id. ibid. *lawertes* esős, sáros idő; regenwetter Bd. — *labortem, lawortem* Zol.

lazá (r.) mocsáros hely a réten; sumpfige stelle auf der wiese Tr. — r. лужá.

lazergém nedvestül; beázódik; nass werden. — *lazertém* nedvesít, beáztat; nass machen Bd. — cf. r. влажить.

lāzirgás szétomlik, széttörik, megpuhul; zerfallen, zerbrechen, erweichen (intr.) — *lāzirtás* szétzúz, összetör, megpuhit; zerschmettern, zerbrechen, erweichen (trans.) Tr. — cf. *lužortem* — *lāzirga* es ist durchnässt, verliert seine kraft durch überflüssige feuchtigkeiten Tr.

lazrá folyékony anyag; flüssige masse Ist. 193. Tr.

lāzrá schlackwetter; слякоть. Tr.

-*leč*, -*leć* (ablativus ragja; suffix des ablativs).

lec чрезъ Tr.

- lečok* v. *lač* 1.
lečkor (m.) csipkerózsa; hagebutte Tr.
lek: *puren-lekmo* járás-kelés; das herumgehen Pn. 39. —
lektam kimenni; hinausgehen Gn. Bd. *láktám* (m.) *láktam* (m.) id.
 Bd. fölkel (a nap); aufgehen (von der sonne) *keče lekteš* id. Bd.
 Gn. *lektoldal*-üget; traben G. 62. *legeld*- fölmegy; hinaufgehen
 G. 79.
lékar (r.) orvos; arzt Bd.
lele nehéz; schwer Gn. Bd. *тяжелый, тажесть, поклажа* Tr.
lelö id. M. 65. *lelä* (m.) Bd. — *lele pokšom* kemény fagy; strenger
 frost G. 58.
lelemám nehezedik; schwer werden *lelemdém* nehezít; schwer
 machen Bd.
lem leves; brühe, suppe Tr. Gn. M. 18. — *kol-l.* fischsuppe,
paréne-l. kartoffelsuppe Tr. — *turi-l.* похлёбка, *šte-l.* kohlsuppe
 M. 18. *lem* (m.) id. Bd. semen virile Bd.
lame kož borókabokor; wachholderstrauch M. 45.
léngež (cst.) egy darab fából kivájt veder; holzeimer; ка-
 дочка, дуплянка Tr. — *längöš* (m.) id. Bd. M. 38. *längöš*, *längöš*
 (m.) Zol.
 1. *lep* lép; milz Gn. Tr. *lepø* id. M. 6.
 2. *lep* (cs.) fejtető; scheidel; темя Tr. *vuj-lep* (m.) id. NyK.
 6 : 204.
lepé, *lebé* (ny.); *lobo*, *lobe* (k.) lepke; schmetterling W. 26.
lowé, *lúpe* (m.) Zol. Tr. *lippé* (m.) Tr. id. — cs. *libe*.
lepeňe lepke; schmetterling Gn. 68. — cf. *lepe*.
lepká (m.) homlok; stirn Bd. *lepká'* M. 3. Tr. *lebká* id. — cs.
lipke, *lípke* scheidel; темя Zol.
lepš böleső; wiege Gn. 13. Tr. *lewš* id. Gn. *lipš* (m.) id. Tr.
lešáno az imént; so eben M. 12. *lešána* id. Tr.
leštaš, *lištdš* v. *loštaš*. [Ocs. 92.
let, *leč*: *Ilija let ožnok* előbb mint Illés; früher als Elias
leteská (r.) летячка, легунь (звѣрокъ) Tr.
lev (r.) oroslány; löwe Bk. 32.
lewaš szin; schuppen Bk. 22. Tr. zelt Tb. 163. balkon Tr.
 scheune, winddach Gn. tető; dach P. 46. *leweš* sátor; zelt Ist. 247.
lewâš dach M. 25. ágytakaró; bettdecke M. 16. *köpcök* l. vánkoshuzat;
 polsterüberzug, *tűšak* l. lepedő; leintuch M. 16. *lebâš* (m.)
lebâž (m.) tedel, hajlék; dach, hütte Bd.
lewém lau werden Bd. Gn. Tr. olvad; schmelzen Bd. Gn. —
lewektém olvaszt; schmelzen (trans.); fölmelegít; wärmen (die
 suppe) Tr. Bd. *lewoctem* Zag. 59. *lewektolam* id. Bd. — *liwem* (m.)
liwektem (m.) Bd.
lewe langyos; lau (vom wetter und wasser) Gn. Bd. *lewo* Sdr.
 5. — *úwá* (m.) Bd. — cf. t. *leb* forróság; hitze, schwüle Bud.

lewedam fed; decken Ist. 8. M. 25. Tr. Gn. Bd. *lebetam* Ist. 13. *lebed-* Bd. NyK. 6 : 695. *lewedestam* fr. id. Bd. *lewedaldam* be-takarózik; sich einhüllen Bd. — *lebedäm, lebedam* (m.) Bd. — *lewedokto* őriztesd; lass bewachen Tb. 4.

lewédoš takaró; decke Tb. 22. *lewétoš* Tb. 3. *lewédeš* id. fedél, házfedél; dach, hausdach Bd. *lewédoš* deckel, dach Gn.

leweškém v. *lowožgém*.

levok nincs befagyva; (das wasser) ist nicht gefroren NyK. 3 : 136. (803.) cf. *lewem* olvad Bd.

li (r.) (fragende partikel) Bd.

1. *liám* lenni; werden (passim) — lehetséges; möglich oder erlaubt sein Gn. készen lenni; fertig werden Gn. *Бываю, дѣлаюсь* Tr. — *liedem* fr. Bd. *lialdam* vlmivé válni; zu etwas werden Bd. *liádal-* lenni; sein Pu. 37. G. 73. *liáltém* léteznek; sein Km. 39. *случилось* Tr. *liáltár-* létrehoz, terem; erschaffen Km. 4. — *lin šu* es ist geschehen, consummatum est, *lin šumo* a létező dolog; das seiende Ist. 286.

2. *liám* megellik; kalben Bd. Gn. — *liše škal* borjas tehén; trüchtige kuh Bd.

3. *liám* igér; versprechen Gn.

4. *liám* (mit *đene*) törődik vele; sich kümmern um etwas Gn.

libižgém v. *lowožgém* Tr.

liem (= *liem*) lő; schiessen Gn.

liba (r.) vagy; oder Bd.

licá (r.) arcz; gesicht Bd.

lida szakadék, mély út; schlucht, hohlweg; *оврагъ* Tr.

lide: *lide ok-kod* meg nem történt nem marad; ungeschehen bleibt es nicht Ist. 181.

lidemo: *liškozđt miáš lidemo* a megközelíthetetlen; der un-nahbare; *неприступный* Bk. 104. *tojn liškét miáš-lidemo čapét* a te hozzáférhetetlen dicsőséged; dein unnahbarer ruhm Tb. 42. *kalasen moštaš lidemo jumo ulat* kimondhatatlan isten vagy; du bist ein unaussprechlicher gott Tb. 42. — cf. *lide*.

lige (cs.): *kumož l. vékony nyírhéj*; die äusserste dünne schicht der birkenrinde Gn. — *oškuen ligože* der weissen birke rinde G. 70. *kuen ligež đene* mit dem birkenhäutchen G. 65. — cf. *logo*.

limák enyv; leim Tr.

limáš lét, létel; das sein Bd.

limém igér; versprechen Bd. Tr. *limdoktáš* caus. Tr. — *lim-demáš* igéret; das versprechen Bd.

linejka (r.) linia; lineal Bk. 30.

lipkátá (m.) esendesen van; er ist still Tr. — cf. cs. *loplan-* still sein Zol.

lipš v. *leps* id.

lirtök nyírás; schur; стрижь Tr.

liste (r.) fehér s fekete pléh; weisses u. schwarzes blech;

бѣлая и черная жечь Tr.

lístö (r.) ív papír; bogen papier M. 59.

liš közelség; Nähe Bd. *liš, liše lišno* близь, вплоть Tr. — cf. *loš*.

lišal: *lišal joy* felebarát; der nächste Ks. 45. *ške lišawlām* felebarátait; seine nächsten Km. 62. — cf. *lišel*.

lišaş jövendő; zukünftig; *mo lišaşom a jövöt* (mi leendöt); das zukünftige Ocs. 37. cf. *mo lišaşlok* id. Ist. 51.

lišaşlok: *mo lišaşlok* das zukünftige Ist. 51. *swjátój-lišaşlok* wod szentelt víz; Weihwasser Tb. 44.

lišemam közeledik; sich nähern Bd. Tr. *lišemlaltás* id. Tr. — *lišemntás* trans. Tr. *lišemlaltár*- id. Km. 3. — *lišematlész* közel van; ist nahe Tb. 241.

lišan közelbe, -hoz; in die Nähe, zu Bd. *lišonak* (?): *kugužawlak sajn ilen ogot ul, iktošt wešštom, kuguža lišonak, pušton* Ocs. 89.

lišeč közelből; von der Nähe aus Bd.

lišel közel, közel való; nah Bd. Tr. — cf. *lišol*.

lišičak mellett; neben, vorbei, vorüber *lišičak erten kaen* elment mellette; er ging neben ihm vorüber Ist. 237.

lišičon mellett; neben, vorüber, vorbei *ik jal lišičon kaja ulmaš* egy falu mellett ment el; er ging neben einem dorf vorbei Ist. 252.

lišol felebarát; nächster Bk. 122. *lišol joy* id. Ist. 238. *lišolēta* (?) id. Bk. 44.

liška közelbe; in die Nähe, zu Ks. 3. *liško* id. Bk. 56. Tr. *liške* Bd. *liška, liškā* (m.) Bd. *liško* Uf. 87.

lišneše közelső; der in der Nähe ist, *lišnaša* (m.) id. felebarát; der nächste Bd.

lišno közelben; in der Nähe, bei Uf. 87. Tr. *lišne* Bd. *lišna, lišnā* (m.) Bd. *lošne* G. 59.

lišt-cselekszik; handeln NyK. 3 : 141.

litomašon vernichtend G. 53. — cf. *lide, lidemo*.

liwālna alá; unter (wohin) BM. 5. 15. — cf. *liwāl*.

liwán (r.) tömjén; Weihrauch BM. 2. 11.

lo: *wič-lo, wiš-lo* ötven; fünfzig Uf. 64. j.

loč, ločák valóban, igazán; wirklich wahr, v. *keržák* Tr. cf. *lučo*.

loče: *loče lače kojon šogaleš* steht wie zitternd da Gn. 70. *loče lače* ide oda inogva; hin und her schwankend Gn.

lodám olvas; lesen W. ny. 23. — *lödšö* (m.) olvasó; leser M. 10. — cf. *ludám*.

lödö (m.) kacsá; ente M. 36. *lodo* ny. W. 23. — cf. *ludo*.

lođorgem meghajlik; sich beugen Gn. 59.

lőgo (cs.): *pünző*-l. die von der fichtenrinde sich ablösenden, leichten faserchen P. 26. — *logé* kosz a fejen; grind Tr. Zol. *lűgė* (m.) id. Tr. — cs. *lige* плоть въ головѣ Zol.

logo-logo onomat. (a papir serczegése, mikor összegyűrik; das knistern des papiers beim zerknittern) Tr.

logortalém (cs.) morog; brummen; ворчу, бормочу — *lőrgém* id. Tr.

logoštės hámlik; sich schälen; мелушиться, лупиться Tr.

lőj (m.) nyest; marder M. 39.

lomā Ocs. 41. *lūmān* Ist. 57. (= *oš kotran*) poklos; aus-sätzig.

lőmdolās csúfolni; verspotten Tb. 166. *lőmdolās* (m.) id. M. 84.

lomož vlmi vadállat; irgend ein wildes thier Gn. 60.

loy (= *šuko*) sok; viel Zag. 13. nagyon; sehr *űderző* *loy* pojen das mädchen war sehr reich geworden G. 40. полный, черезъ верхъ Tr.

loniy szakadt ruha; zerrissenes kleid; изорванная одежда, вретнице Tr.

lőnžorgém elgyengül; schwach werden Tr. — cf. *lanžerém*.

lőpő (m.) lepke; schmetterling M. 60.

lőpost-lőpost v. *lőp-lőp* id.

lőps (m.) ostor; peitsche M. 32.

lőptok, lőptok lautbild vom wahrsagen (mit der schlag-ruthe) Gn.

lőrgém v. *logortalém* id. Tr. — cs. *lőrga-*, *lűrge-* id. Zol.

lőš-: *lőšėl* közeli; nahe M. 11. *lőšol* id. Gn. *lőšėč*: *nunon lőšėčon* in ihrer nähe Ocs. 27. — cf. *liš-*.

lőšemam közeledik; sich nähern Ocs. 36. *lőšlemaš* (m.) id. M. 84. — cf. *lišemam*.

lőšolem-: *pünző jőraltaš lőšolemaš* a fenyő inogni kezd; die fichte fängt an zu wanken G. 3.

lőš barátságos, szives; freundlich, höflich Tr.

lőštem csinál; machen Gn. 11. szerez; erwerben G. 56. épít; erbauen ibid. — *lőšaltam* pass. Gn. *lőštoš* a mi csinálva van; etwas gemachtes Gn. *to kugo űstelombalčon* l. *kučošom* ezen nagy asz-talról az én tőlem készített vendégséget; von diesem grossen tische die von mir bereitete bewirtung G. 55.

lőštaš kék; blau Gn.

lőštaš levél; blatt P. 27. Tr. — *lőštaš, lištaš* Bd. *lišštās* (m.) *ilīštās* (m.) *ilštās* (m.) Bd.

lőštok lőštok (hangutánzó, jelenti a zajt, a melyet a hársbocs-kor csinál táncz közben; onomat. das geräusch der bastschuhe beim tanze) Pn. 42.

lőwö (m.) meleg; warm, *lőwräk* langyos; lauwarm M. 69. — cf. *lewe*.

loworqe gyengéd; zart P. 52. biegsam; *рибкий* Tr. *loworgo* *řolmo* geläufige zunge Pu. 17.

lowortém hajlékonyvá tesz; biegsam machen Gn. *loworgém* intr. Tr.

lowožgém elhervad; verwelken Gn. Ocs. 102. Ist. 145. Tr. *lőwőzgäs* id. M. 84. — *lowoštém* elhervaszt; welk machen Gn. — *lőweškém* id. *liběžgém* (m.), *libizgém* (m.) id. elperzselődik; versengen (intr.) Bd.

lowšorgém (= *lowožgém*) elhervad; verwelken *lőwšortem* (= *lowoštém*) welk machen Gn.

lőžorgém kicsorbul; schartig werden Gn.

lőzorok: l. *toškaleš* le-, széttipor; zertreten P. 45.

lőzmén bozontos; zottig P. 24.

lo (m.) köz; zwischenraum Bd. Tr. — *surt-lo malande* der boden eines landgutes Gn. *lo-káša* közbenjáró; Vermittler Bd. Tr. *lo-liaš* vermitteln, *loješ koltema* idétlen; fehlgeburt — *lošta* Bd. *lošto* (m.) Tr. loc. között, lat. *loška* közé, abl. *lőgočen*, *logic* közül; zwischen, unter Bd. — *loeš-it-kod* не оставь даромъ Tr.

lőbka bő; weit (kleid) Bd. — cf. *lopka*.

lőbkangdém bővít; weiter machen — *lőbkangdedem* fr. Bd.

lőc (onomat. a tojás, dézsa, gerenda hangja, mikor megreped; laut beim bersten des eies, zübers, balkens) Tr.

lőcá dagad, felfuvódik; schwellen (von feuchtigkeit) Sdr. 6. (lőcét) намокаю, разбухаю Tr. *lőcējás* id. Tr. *lőcá* (m.) csirázik; keimen; распускаетъ ростки Tr.

lőcö törpe; zwerg; карликъ — *csecsemő*; säugling; сидѣнь-ребенокъ Tr.

lőčká v. *lőčká*.

lőčkaldém pattant (ujjával); knarren (mit den fingern) — *lőčkoldolám* fr. Bd.

lődém kiváj; meisseln; долблю, всякая выемка на деревѣ Tr. — *lodemaltém* pass. углубляюсь Tr.

lőđak kés hüvely; messerscheide Gn. kardhüvely; schwertscheide Ist. 273. Tr. hüvely, tok; scheid Bd. *ladák* (m.) id. Bd. — Össz. *pursá lodák* borsóhüvely; schote Tr.

lodo pocsolya, kátyu; pfütze, wasserriss auf der strasse; лужа, вырокъ, рытвина на дорогѣ Tr. — cf. cs. *lobaška* id. Zol.

lodomandém fecseg, tréfát űz; plaudern, hin- u. herreden, spass machen Tr.

logalám hozzáér, talál; berühren, treffen Gn. 51. Bd. попадаю въ цѣль; шевелить Tr. — *it logal* ne érintsd; rühr es nicht an Bd. Ocs. 6. Ist. 8. *káj sãngaškože mien logalon* der stein bohrte sich ihm in die stirne Ocs. 77. *šinzás logálon azaplemaš* irigység;

neid Bd. — *logalám* (m.) öklel; mit den hörnern stossen Bd. — *logaldém* talál; treffen (mit einem stoss), *logaldolám* fr. id. Bd. — *logalém* препятствую Tr.

logár torok; gurgel Gn. Bd. Tr. *logér* (m.) id. M. 4. Bd. *lugar* Bd. — *logáreš šončon* megfuladok; ich ersticke, *kukšo-logár* légeső; luftröhre *kukš-l.* id. Bd. *kukšo-logáreš šončon* krádog; sich räuspern Tr. *kugo l.* begy; kropf Bd.

logedälsě (m.) öklelős; mit den hörnern stossend M. 35.

logo vmi kis madár; ein kleiner vogel Gn.

lojem (r.) fog; fangen Bd. — *kol-loéc* (m.) halász; fischer M. 10. BM. 4. 19.

lokama csipkerózsabogyó; hagebutte Gn.

lokaštāš (m.) közbenjár, fáradozik; sich verwenden, sich abmühen Tr.

lokšonzám bárdal megfarag; (mit dem beil) behauen Gn.

lokšonzám (m.) id. M. 66. *lokšinžam* id. Bd. *lokšenzam* id. Tr.

loksüemo (m.) bevágás; einschnitt (in einem baum als wegweiser) Bd. — cf. *lokšonzám*.

loktém megront büvöléssel; durch zauberei verderben, behexen Gn. Bd. Tr. megront; verderben Bd. föllázit; empören Bd. *loktolám* fr. Gn. *jumo verečen tunuktema šomak-šamočam loktolan* az isten felől tanított szókat megvetette; er beachtete nicht die über gott gelehrten worte Ks. 17. cf. *tör tumdumaš-gočen loktolaltan* az igaz tanítástól eltért; irrt ab von der wahren lehre Km. 23. *loktalan tunukteša* falsches lehrend, häretiker Ks. 17. *loktolaltaren tumdama* tévesztő tanítás; irrlehre, häresis Km. 22. — *loktaltám* sich verderben Ocs. 13. *loktolaltám* verderben (intr.) Ist. 18. Bd.

loktedalmaš (m.) romlottság; verdorbenheit, schlechtheit Bd.

loктоzo varázsló; zauberer Gn. *loктоzo* id. Tr. *loktušo* id. Bd. *loктоza* (m.) id. Bd. *loктоzo* (m.) НУК. 6 : 194. — *loктоzemāš* волхование Tr.

lölpö éger; erle Gn. *lülpö* (m.) id. M. 15. *lülpä* (m.) id. Bd. *lölpe* Tr.

löltém 1. emel; heben Gn. *löldém* id. *löldestám* fr. id. *löldalam* mt. id. Bd. *löltalám* mt. id. G. 43. *lültém* id. Bd. *lültém* (m.) id. Bd. *lültaltam* (m.) pass. Bd. Bk. 12. 54. — 2. épít; bauen Gn. 45. *löltekt-* id. G. 68. — *löltám* emelkedik, fölkel, dicsekszik; sich heben, aufgehen, prahlen Gn. *löldám* emelkedik; sich heben *telže lölděš* der mond geht auf Bd. *lült-* (m.): *keča lültma mongor* napkelet; orient Bd. *keča lüldeš* (m.) a nap fölkel; die sonne geht auf Km. 61. *lültāš* входить, подниматься Tr. *lültalāš* (= *nöltälāš*) приподнимаю Tr. — *lültāš* (die sonne) geht auf M. 50. *kečē lültmē wār* kelet; orient M. 49.

lom (r.) brechstange; ломъ (орудіе) Tr.

lomás pözna, sövényléc; stange, zaunstecken Gn. *lomáks* id. Tr. — cf. *lowáks*.

lombo ahlkirschbaum, faulbeerbaum Gn. черемуха Tr. *lombo* (m.) id. M. 22. — zelnice meggy; prunus padus Bd. *lomba* (m.) id. Bd. — *pi-lombo* faulbaum; крушина Tr.

lomber ahlkirschwald P. 45.

lomdem küszöb; schwelle Gn. 12.

lomož hamú; asche Gn. Ocs. 43. Ist. 60. Tr. *lomuž*, *lomaž* (m.) Bd. *loměž* (m.) M. 27. — homok; sand G. 22. *lomož* (m.) NyK. 6 : 194. — Össz. *l.-uüd* lüg; lauge, *l.-purmo* bögöly; bremse, *lomožán-wer* égés helye; brandstelle Tr.

lomožés bög; brüllen P. 27. Tr. béget; blöcken Gn. Bk. 22.

lomožayd-hamuvá változtat; zur asche verwandeln G. 51. *lomožay* id. Tr.

lojám gabonát szelel; getreide worfeln; провѣвать зерна Tr.

lončo réteg, rost; schicht, faser; слой, волокна Tr. — *lanco* (m.) id. ibid.

lojdem két oldalt elválaszt; nach beiden seiten hin scheiden od. trennen Gn. kikerül; vermeiden G. 73.

londém küszöb; schwelle Ocs. 45. Tr. щибель на зимней стогъ Tr.

longo Gn. Bd. *loju* Bd. loc. *longošto* között Gn. *longušto* id. Bd. *longa* id. P. 50. — lat. *longoško* közé Gn. *longáško* id. P. 9. *longuško* id. Bd. *longuš* id. Bd. *longás* id. Ist. 54. *longés* id. G. 67. — abl. *longogoe* közül Gn. *longugeè* id. Bd. zwischen, unter (wo, wohin, woher).

lop láp; sumpf P. 46. — Össz. *l.-šúdo* lapu; klette Tr.

lop-lop-lop onomat. bezeichnet das rauschen der blätter am baume — *lop-lop* bezeichnet das schmatzen — *lop batz!* klapps! хлопъ! Tr.

lop-lop onomat. (a víz serczegő hangja a czipőben; bezeichnet das geräusch, wenn wasser in die fussbekleidung dringt) Tr.

lopká széles; breit Pu. 16. — cf. *lapká*.

lopon lent; unten Pu. 34.

löpoš lapú; klette Tr.

löpka lomha, lassú; träge, langsam Gn.

lošange, *lowšange* id. Gn. bremse, жукъ, коровка Tr.

loptek onomat. nachahmung des lautes, der beim mischen z. b. eines teiges entsteht Gn. 25.

lopto-lopto-lopto onomat. laut des siebes beim durchsieben Tr.

lor-lor-lor onomat. das knarren des bauernwagens Tr.

lorgém nevetésre hajlandó; zu vielem lachen geneigt (sing. 3.

lorgá, *lormá*) Tr.

lormandem felforr; felbuzog; aufwallen; хлопочеть Tr.

lörpö jegenyefenyő; *pinus abies* — *lörperla* jegenyefenyves erdő; *pinetum* Bd.

losá getrockneter brachs Tr.

lostora sűrű nyírfa; dicke birke G. 64.

loš ketté; entzwei Gn. *пополамъ, раздѣлно* Tr. *loš liaš* föl-bomlik, meghasonlik; sich auflösen, mit sich entzweien Bd. — *lošešlā* felébe; halb u. halb. *исполу* Tr. — cf. *lo*.

loškudo v. *luškožo*.

[Tr.

lot-lot-lot (onomat. das rauschen des wassers beim siedeln)

lotká v. *latka*.

lowál (m.) v. *lawal*.

loze ör; wächter; *сторожь* Tr.

lozás liszt; mehl Gn. 36. Bd. Tr. — fürészpor; sägespáne Bd. *lašás* (m.) Bd. Tr.

lu csont; kochen, bein Gn. Bd. Tr.

lu: loc. *lušto* között, mellett — lat. *luesközé, mellé* — abl. *lugoč* közül, mellől; zwischen, neben Gn. — cf. *lo*.

lu tíz; zehn Gn. Bd. Tr. *luo* Bd. *lumuso, luso, luša* (m.) *luze* (m.) tizedik, der zehnte Bd. *lucku* tizenöt, fünfzehn Bd. *lucko* id. G. 59. *lučko* Gn. — *indeš-lu* Ist. 101. *indeš-le* Ocs. 71. kilenczven; neunzig.

lűém lö; schiessen Ist. 120. Bd. *lűém* Tr. Ocs. — *lűldam* fr. Bd. *lűjém* (m.) Bd.

lubs v. *lups*.

lubšaydar- harmatot küld; thau regnen lassen Tb. 159.

luburgáš szívesnek lenni; freundlich, höflich sein — *lucwurtás* caus. Tr.

lűčká szurós; stehend Tr. *l. panda* csipkerózsabokor; hagebuttenstrauch Tr. *lűčkā pandō* (m.) id. M. 46. *lűčkā-panda* (m.) túskebokor; dornstrauch Bd.

lučko v. *lu*.

lučo (r.) inkább; besser, eher Gn. Ocs. 26. Bd.

lučuk-lučuk cf. *löp-löp* id.

luđám olvas, számlál; lesen, zählen Gn. Bd. Tr. *lodám* ny. W. 23. *lűdám* (m.) M. 14. *lodám* (m.) Bd. *ludokt-* számláltat; zählen lassen Ist. 120.

lűdám fél; fürchten Gn. 64. Ocs. 7. Bd. Ist. 46. *lűdám* Ocs. 34. Bk. 36. Tr. *lűdokt-* fürchten machen *toj moim ške gočet ške lűdokto* tedd, hogy féljek tőled; lass mich fürchten vor dir Bk. 68. *lűdüktem* megijeszt; erschrecken (trans.) *lűdekte(m)* (m.) *lűduktem* (m.) id. *lűdükto(m)* fr. Bd. — *lűdtök* félelem nélkül; furchtlos Ocs. 23. *lűtdeak* id. Ist. 31.

1. *lűdo* réze; ente Gn. 47. Tr. *lűd*; gans G. 60. *lűdo* ny. *lűdo, lűdo* k. W. 23. *lűda* (m.) Bd. ente — *sowaláner-lűdo* утка широконоска Tr.

2. *lužo* szürke; grau Gn. *luda* (m.) Bd. *ludö* (m.) id. M. 42. бургий M. 34. сѣрый цвѣтъ Tr.

lūdō csapda; falle Gn. — nyúl fogó; hasenfalle Bd. *lūda* (m.) id. Bd. — (людо, лёдо) egérfogó; mausefalle Tr. — *l. kaska* a *lūdō* felső fája; das obere holz vom *lūdō* Bd.

lūdmas felelmes; furchtbar Ist. 31. *lūdmas* Ocs. 23.

lūds köd; nebel Pu. 18.

lugém kever; mischen Gn. 25. Bd. *lugedem* fr. Bd. *lugaldam* pass. Bd. — *lugém* fánkot, kenyeret dagaszt; pfannkuchen, brot einteigen; затѣвать блины, хлѣбы; elszór; verschütten; разсыпать Tr.

lūgostém viszket; jucken Gn. *lūgeštém*, *lūgostém* (m.) Bd. *logostém* Tr. id. *lūgūštém* id. Tr.

luj nyest; marder Pn. 34. Tr. — *lej* (m.) Tr.

lūjmō boróka; wachholder Tr.

luk (m.) gomblyuk; knopfloch; петля на одеждѣ Tr.

luk sarok (utczán, szobában), kanyarulat (tőé); ecke (z. b. in der gasse, stube), biegun (z. b. eines baches) Gn. P. 51. изгибъ, внутренней уголь Tr. — r. *luká*.

luk-: *lukon jogaleš* kanyarogva folyik; fiesst gewunden Pu. 39. *lukon-lukon korno* gekrümmte strasse Tr. *lukšo* kanyarulat; biegun Pu. 39.

luk- megkezd; beginnen *koišom ona luk* a játékot nem kezdjök meg; wir beginnen nicht das spiel P. 55. támaszt; hervorbringen *šogsom lukšo jumo* rauch hervorbringender gott Tb. 27.

lukávaj (r.) gonosz, ravasz; böse, listig Bd.

lukkerlā's (m.) aládug, alátöm; unter etwas stecken, stopfen; подтыкать — *lukkerlāltás* pass. Tr.

lūkō láp, mocsáros hely; moor, sumpfige stelle Tr.

luktám kivisz, kihúz, kinyújt; ausführen, herausnehmen, herausstrecken Gn. Bd. выдвигаю, выгоняю, вынимаю Tr. *loktám* ny. W. 23. *loktám* (m.) Bd. *lūktás* (m.) id. M. 84. *luktedém* fr. kibocsát, entstehen lassen *mardežom* einen wind Ist. 14. Ocs. 11. — *luktokt-* kiszabadit; befreien Bk. 39. — *jukam luktte* (m.) hallgattott; er schwieg (eig. gab von sich keine stimme) Bd. *lukton koškém* kidob; hinauswerfen Tr. *šupšon luktám* kitép; herausreißen; выдергивать Tr.

lül-: *mž lūlsē*, m. *lūlec* gyapjúgyarató; wollschläger, wolkammer M. 10. *lūlām* id. *mž-lūlec* id. Tr.

lūlā'kš orsókarika; spindelrolle Tr. — cf. *nölā'kš*.

lūltás fölkel (a nap; die sonne) geht auf M. 50. v. *löltém*.

lūlpā v. *lōlpō*.

lūlū: *siškož l.* (m.) síp; pfeife Bd. *lūlū* дудка Tr. — cf. t. *lule* rohr; трубка Bud.

lūm név; name (passim) *lūm* Bk. T. Ks. Km. Ocs. — *lim*

(m.) Bd. — *l. oksá* fejadó; kopfststeuer Bd. Tr. adó; steuer Ks. 57. Km. 79. *l. ner* hír; ruf, gerücht Gn. слава Tr. *l.-rier* dicsőség; ruhm Bd. *lümän jing* hivatalnok; beamter Bd. *lümlä* hires; berühmt Bd. Tr. *lündeme, lündeme* (m.) nevetlen; namenlos Bd. *lündemo parña* mittelfinger Tr.

lum hó; schnee; *lém* (m.) M. 48.

lumám: *lum lumeš* havazik; es schneit Gn. Tr. Uf. 63. Car. 61. *lumeš* id. Bd. — *lumaydém* hóval beborít; mit schnee bedecken, *lumayém* intr. Tr. [id. Tr.

lumé-kož, lumegož boróka; wachholder Gn. Bd. Tr. *lümé-kož lümedám* enyvez; leimen Bd. *lümedeštám* fr. id. Bd.

lümela kosz; krätze Uf. 57. j.

lumeléc boróka; wachholder — *lumeyéž* id. Tr.

lumeyéž v. *lumeléc*.

lündém nevez: nennen G. 70. Bd. *lündol-* id. Bk. 82. *lömdäs* (m.) id. M. 84. *lündém, lündáltém* (m.) id. Bd. *lündal-* BM. 26. 14. *lündälám* csúfnevet ad; einen beinamen geben; дразню, даю прозвище Tr. *lündaldám, lündaltám* (m.) neveztetik; wird genannt Bd. *lümleštäräs* tisztel, dicsőit; verehren, preisen Km. 12. *lümdeštärältše* dicsértesség; gelobt sei Km. 46.

lümö hályog; staar Tr. — *šinžam lümöšo* id. (?) Zag. 29.

lümö enyv; leim Gn. Bd. — cf. *jelém*.

lumuš zobel; biber (?) Tr.

lüneká v. *lünká* id.

lüngém: *lünge kumož* auf einem blatte od. einem stück der äussersten birkenrinde blasend spielen Gn. — *lüngal košmo lünge kumožem* blasend ging ich mein birkenrindchen G. 77.

lüngém (cs.) ing, hintálja magát; wanken schwanken, schaukeln, (intr.) Gn. Bd. Tr. *lüngalt-* id. Pu. 41. *lüngén koštás* körüljár; umherschreiten G. 71. — *lüngaldém, lüngaldam* hintálódik; sich schaukelnd bewegen Bd. — *lüngal-* lebeg; schweben G. 65. *lüngalt-* id. Pu. 41. *lüngaldüktem* schaukeln (trans.) Bd. *lünüktem* id. Tr. — *lünaldás* гнуть упругое тѣло Tr.

lüngaltoš hinta; schaukel Pu. 41. *lüngáldeš* id. Bd. *lünältoš* Tr.

lünká (r.) gödör, gödrös út; grube, ausgefahrenes loch am weg; яма, ухабина Tr. — *lönge* ухабъ Zol.

lup nedves; feucht Tr.

lupkatá nedves; feucht Tr.

lupkataemäm nedves lesz; feucht werden — *lupkataemdém* caus. Tr.

lüpläném megzavarodik; verwirrt sein; смущаюсь — *lür-läektém, lüpländarém* megzavar; trüben, verwirren; смущать Tr. — cf. *lörplanem* = cs. *lörplan-* укротиться, успокоиться, присмирѣть (sich besänftigen, beruhigen, still werden) Zol.

- luplandarás* beharmatoz; mit thau benetzen Tr.
lupo háti kosár háncsból; ranzen aus bast Gn. eleséges *tarisznya*; schnappsack G. 60.
lupš, *luws* harmat; thau Gn. *lups* id. Bd. Tr. *lupš* (m.) Tr. *lubš* Bk. 49. *luwoš* P. 16. id.
lupš 1. ostor; peitsche Gn. Bd. *luwš* id. — 2. ногайка Tr.
lupšém ostorral megüt; schlagen mit der peitsche Gn. Bd. *odavág*; schmeissen Gn. — *löpšáš* (m.) id. M. 84. *lupšalám* id. Gen. megüt; schlagen Ocs. 46. ostoroz; peitschen Bd. ударяю сверху или со стороны Tr. *lupšalám* Ist. 65. — *lupšaltám* geschlagen oder geschmissen werden; sich schwingen Gn. ing; schwanken Pu. 41. *lupšalt kolta* lódit; schwingen G. 15. — *lupšakudém* neki huzalkodik; ausholen zum schlagen Tr. *lupšedám* farkával csóvál; mit dem schweif wedeln; мотать хвостомъ Tr.
lupšém, *liuwšém* (= *rüwšém*) wiegen, schaukeln, pumpen Gn.
lupšáš loncz; geissblatt, zwergkirsche, beinholz; жимолость Tr.
lur három kopékás; dreikopeken münzte M. 55. гривна Tr. *wöclur* fünfzehn kopeken M. 55. *šém-luraš-tājä* zwanzig kopekenstück M. 55. *luát-něl-ur* vier kopeken Tr. *luát-šém-ur* fünfkopekenstück Tr. — cf. *lu*.
lürgā's (m.) hasat fölfú; den bauch schwellen Tr.
lűs fenyő tülevele; nadelblätter der fichte G. 51. tangel Ringw.
lustra rongydarab; lappen, fetzen Ringw. — *lűsträ*, *lesträ* (m.) bozontos; zottig; косматый, нечесанный; широко-кронное (дерево) Tr.
lűstűrmä v. *lűsträ* id. Tr.
lut harmat; thau Tr.
luškém meglazúl; lose werden Gn. 22. — *luškodemám* gyöngül; schwach werden Tr. *loškudemám* id. Bd. — *luškodemtém* gyengit; schwächen Tr. *loškudemém* id. Bd. *luštem* id. Tr. — *luštarém* lazít; kienged, megereszt; lose machen, nachlassen, abspannen Gn. megold; lösen G. 23. ruhe finden G. 67.
lűškaltaláš mozgattatik; bewegt werden; колебаться Tr.
lűške bölcső keresztfája; hängebaum der wiege; очень узыбки Tr.
luškođo gyenge; schwach Gn. Tr. *loškudo*, *luškada* (m.) id. Bd. *lűštem* fej; melken Gn. Bd. *lűštém* Tr. Bk. 18. *lűstedém* *lűštáš* v. *lűgűštáš* id. [fr. Bd.
liuwäl alj, fenék; boden, der untere theil — *vüt liuwälze* víz feneke; wasserstiefe — loc. *liuwälne*, *liuwälna* (m.) *lűwálnä* (m.) alatt; lat. *liuwälän*, *liuwäk*, *liuwälän* (sk.), *liuwälän* (m.) *liwäka* (m.) *lűwäke* (m.) *lűwäk* (m.) alá; abl. *liuwác*, *liwéc* (m.) alól; unten, unter — *liuwäl*, *lűwäl* (m.) Bd.

luwš, luwoš v. *lupš*.

luwín tizedes; vorgesetzter über zehn mann; десятичник Tr.

luwurga iszap; schlamm; тина Zol. — cs. *lugur* id. Zol.

lužortem, lužortem zúz; quetschen Gn. összezúz; zerschmettern G. 54.

M

ma (m.) 1. -e; fragende partikel Bd. *šuko ma, šagal ma ertomeyo* sok vagy rövid (idő) multán; nach langer oder kurzer zeit Zag. 71. 2. mi; was cf. *mo*.

ma ... v. *mo*....

mačá vejsze; fischreuse; котцы, рыболовный снарядъ изъ дранокъ Tr.

máčo (t.) macska; katze P. 25. *mače* Tr. *mače olombál* feljárt a kályhához; zutritt zum ofen; приступокъ у печи Tr.

madáš ugrik; hüpfen BL. 1. 44.

magrém (cs.) bög; brüllen Bd. Tr. jajgat, sír; weinen Ocs. 45. Ist. 64. Tr. nyöszörög; winseln Tr. nyávog; miauen Tr. *magor*-rufen P. 25. *mägrem* (m.) Bd. *mügre*m Ocs. 45. *mageraldem* mom. Bd. *māgrāš* (m.) M. 85. *māgrālt-* (m.) sír; weinen Tr.

maiska (r.) medve; bär P. 6. *maska* Bd.

maj (cs.) alkalom; gelegenheit *ik-maj, ik-maják* szakadatlanúl; unaufhörlich Tr.

majrä (cs.) nő; weib Bd. russisches weib Tr. *m. kugižá* királyné; königin Bd. *majrá-ime* gombostű; stecknadel Tr.

mak (r.) mák; mohn Gn. *make* Tr.

makistás (m.) fejet biccent; mit dem kopf nicken Tr.

maklaká (cs. m.) *čü-m.* kövek; steine BL. 10. 32. darab kő; ein stein Bd. *pu-m.* tuskó; klotz M. 46. Bd. *jörgeskő m. lapda*; ball M. 44. — cf. *moklaká*.

makleštás kimenyűl; sich verrenken, *mukleštás* id. Tr. — cf. cs. *magult-* свихнуть, вывихнуть Zol.

mal (t.) vagon; habe Ocs. 23. Gn. *őnzol-tičmášožo talnét jumo málom líže* das erste unangerührte möge dir gott zum dank dienen P. 21.

malém (= *umalem* Gn.) alszik; schlafen Bd. Gn. Tr. hál; übernachten Bd. *maldem* fr. Bd. *maldem* altat; einschläfern Bd.

maldales mond; sagen Pu. 36. Gn.

mamok (cs.) pehely; daune Pn. 42. Bd. Tr. *mamok* (m.) Bd. *matá* Tr. in übertragener bedeutung: weich, sanft; мягкий, пухлавый Tr.

mamorlok fényűzés; üppigkeit Tr. — cf. *mokmur, mozmur*.

manam szól, mond; sagen (passim) nevez; nennen Bd. Ist. 143. *manoldal-* fr. G. 63.

- manák* (r.) barát; mönch Tr.
mānjirtarás megemlékezik vlmiről; sich erinnern (z. b. der vergangenheit); поминать — *mānjistarás* id., für die eltern seelenmesse lesen lassen Tr.
manme értelem; bedeutung Ocs. 39. Ist. 54.
manda mostoha; stiefmutter G. 30. *mand-awa* id. Gn. 28. — cf. ? t. *mändä* diener.
mandar mostoha; stiefmutter G. 41.
manét (r.) egy rubel; ein rubel Tr.
manjá (cst.) takony; rotz Gn. Tr. *m.-ne'an* ein durch die nase sprechender mensch Gn.
maokl- (r.) nyávog; miauen Bk. 32.
marajem (r.) bepiszkit; beschmutzen Tr. Bd.
mardā: *tör mardas* egyenlő fokra; auf die gleiche stufe Gn. 59. *marda* ordentlich, mittelmässig; порядочный, посредственный Tr. — cf. t. *marda* ce que le vendeur exige de l'acheteur au delà de ce que la chose vaut (Bianchi, Bud.).
mardež szél; wind, wetter Gn. Bd. Tr. — *Össz. tulo-m.* vihar, sturm; *буря, pertšo-m.* forgószél; wirbelwind; *вихрь, m.-waks* windmühle; — *m.-on-kugo jumo, m. pujrošo, m.-awá* windgottheiten Tr. — *mardežan* szeles; windig Bd.
mari férj, cseremisiz; ehemann, tscheremisse Gn. Bd. Tr. tscheremissisch Gn. férfi; mann Bd. Tr. *marilan* od. *marlan kajas miaš, lektas* férjhez megy; heirathen (von der frau) Gn. Bd. — *marla* cseremisizül; tscheremissisch Bd. Tr. Ist. 7. Ocs. 6. *marlak* id. Bd. *maradema vāta* (m.) özvegy asszony; wittwe Bd. *ažak marē* wittwer M. 71. *marla-sowalā* schaumlöffel; *уполовникъ* Tr.
marja (r. cs.) orosz nő; russisches weib Zol.
marjá-puč wilder rettig Tr. — cf. cs. *majra-küpsi* id. Zol.
márke P. Tr. v. *marke* id.
martarás megvet; verachten; презирать Tr. — cf. *marajem*.
marke -ig; bis P. 2. Gn. *te marteda* hozzátok; zu euch Máté 12. 28. *martelan* id. Ist. 227.
maška (r.) medve; bär Gn. *maská* Pu. 15. Bd. *möskä* (m.) *meská* (m.) Bd.
maslina (r. m.) olajfa; ölbaum Bd.
maštor (r.) mester; meister Gn. — *mastar* мастеръ, хитрецъ Tr. *lūdās mastar* félénk; furchtsam, ängstlich M. 40. *kraš m. töré-keny*; zerbrechlich M. 65.
mašanem hisz, vél; glauben, meinen Bd. *mašanen* = *manan šonen* Km. 67. es dächte ihm Sm. 5.
mašina (r.) maschine Ist. 255.
māštás bepólyáz; einwindeln Tr.
mate v. *mače* id.
matké -ig; bis (von der zeit) Bd. Tr. — *šumeške m., sumeške-*

dek m. id. (örtlich) Bd. *ale matke* eddig; bis hierher Bd. *álo márke* id. P.

mazar, mazara (m.) mennyi; wie viel Bd. *mazále* id. Tr.

-mbal = *ombal* Gn. loc. *mbalne*, lat. *mbalke* fönt, fölé; oben Tr.

me mi; wir (passim) *mežat* wir auch P. 48. *mä* (m.).

mežš korhadt száraz fa; trocken faules Holz Gn. *mekš* Bd. Tr. id. — cf. t. *meške* березовая туба, изъ которой дѣлается труть Bud.

mel mell; Brust Gn. — himzés az ingmellen; die stickerei am bruststück des hemdes Gn. Bd. *mel poldoš* stickerei Tr. — *melon, melon* (mit dativ) felé; gegen etwas hin, nach etwas zu Gn. 73. 59. — Össz. *meluvj* die vertiefung unter den rippen; ложка подъ ребрами Tr. *mel* id. Tr. *mel šelész* gyomorégése van; er hat södbrennen; мучить изжога — *mel-šelmo* gyomorégés; södbrennen Tr. — cf. t. *bil* taille Bál. Bud.

mek, meke (r. cs.) zacskó gyékényből; säckchen aus matte; кулекъ Tr. Zol. — r. мѣхъ schlauch; cs. *miž, mojož* säckchen.

meldor šudo (m.) щелчки (трава) Tr.

melná (t.) fánk; pfannkuchen Pm. 27. Bd. Gn. *melna* id. Gn. *mellá* Pu. 28. *melená* (m.) Tr.

memék velő; mark (im bein) Tr. — cs. *nime*.

meń, miń (m.) én; ich (passim).

men menyhal; quappe; gadus lota M. 43. Bd. *men-kol* id. Tr.

mendém habozik, késedelmeskedik; zaudern, zögern; медлить, мѣшкать Tr.

menge karó, oszlop, czölöp; pfahl, säule, ständer Gn. Bd. versztmutató; verstzeiger Bd. *māngö* (m.) M. 31. — *menge* torony; thurm Uf. 25. Car. 24.

menžajém (r.) esket; trauen P. 2. *menžajald-* (pass.) P. 13.

mera (r.) mérték; ein mass Ringw.

meráj, meraj nyúl; hase Gn. *meráj* Pm. 1. *meráj* Tr. *mérang* Bd. *morén* (m.) Bd. Tr. — Össz. *m. poč* fülbevaló; ohrgehänge, *íř m.* tengeri nyúl; kaninchen; кроликъ, *m.-lašká* weisser klee Tr.

merčem betegskedik; kränkeln Gn. *merčem, mercem* id. Bd. *mercem* (m.) Bd. *mercaša* beteg; krank Tr. *merciktáš* megbetegít; krank machen; доводить да хвори Tr. — *merc v. ton* (?) Tr. — cf. t. *mercz* krankheit Bud. r. мерзить

merdež v. mardež Ist. 14.

mesta (r.) hely; platz Ringw.

mšak (r.) zsák; sack Ocs. 32. P. 45. Gn. Tr.

mešejem (r.) akadályoz; stören Gn. — *mešánzok* akadály; hinderniss Tr.

meta (r.) ménta; krausemünze; мята Tr. *mätva* (m.) id. Bd.

metelkâ (r.) söprő; besen M. 28.

mezúet (r.) legifjabb; der jüngste Gn. 17. — cf. r. мизинець, мизинный.

mez gyapjú; wolle Gn. Bd. Tr. *miž* (m.) Bd. Tr. *mîž*, *miža* (m.) Bd. — *lúdo-mežan* grauhaarig P. 1. *mežan* haarig, zottig; мохнатый, *mežlúlmo-kol* a gyapjugarató húrja; saite am wollen-schläger, *mež-lúlce* gyapjugarató; wollenschläger Tr. *miž-kem* posztóczipő; tuchschuhe M. 15. — cf. perzsa t. *miš* овца съ курдюкомъ; schaaf mit einem fettschwanz — davon *miši*, *miš* bei den kirgizen *miš*: gegerbtes leder; sack aus lammleder Bud.

meža (r.) határ; gränze Gn. Ist. 224. *miža* Bd.

mežeká (m.) éhség; hunger Tr. — t. *mäckaj* алчный; heiss-hungrig Bud.

mežer kaftán, kabát; kaftan, rock Bd. *možer* G. 43. *možér* Tr. *mižer*, *mižár*, *mižar* (m.) Bd.

mi . . . v. *me* . . .

miém, *mijém* megy, jön; gehen, kommen (passim) *mial*-id. G. 75. Pu. 44. *mialalom* ich bin gekommen Pu. 37. *miedem* fr. *miktem* magával engedi menni; mit sich gehen lassen, gestatten dass jemand mit mir gehe Bd. *üžokten* *mikten* hivatta; liess ihn zu sich kommen Ist. 109. 288. *pörtol* *mišonak* mihelyt visszatértek; sobald sie zurückkehrten Ocs. 120. (= *mimošt* *semonak* Ist. 171.) — *mijme* menés; das gehen Ocs. 24. *mimo* id. Ist. 32. — *Egipet-gečen nalon* *mimo* *kindošt* E.-ból hozott kenyerek; ihr von E. gebrachtes brot Ist. 44.

migrám nyöszörög; winseln v. *magrém* Tr. *migremáš* nyöszörgés; das winseln Tr.

mikan valjon; ob (fragende partikel) Zag. 29. 26. *tudom šinžaš* *lieš* *mikan*? ezt meg lehet tudni valjon; ob man das wissen kann? Zag. 71. — cf. t. *mi*.

mikš v. *mekš* id. Tr.

milost (r.) malaszt; gnade — *milostiv* kegyelmes; gnädig Bd.

mináro mennyi; wie viel Tr.

[cf. *veñer*.

miñér (m.) vászon, gyöles; leinwand Bd. Tr. *mñer* Ist. 76.

miógy onomat. das miauen der katze Tr.

mír (r.) világ; welt Gn. 55. *mer-kugo-jumo*, *mer-kugo* *pujrošo* der welten gott, erschaffer Tr. *mer-šočon-avážo* a világ kezdetének anyja; mutter des anfangs der welt Tr.

miro (r.) mirha Bk. 112. *mir* id. Ocs. 54.

miréjekt mirrhát készít; mirrha bereiten BM. 5. 9.

mirítlem kibékít; versöhnen Gn. cf. r. мирь.

mize fogoly; rebhuhn Bd. *miza* id. Bk. 32. *mize*, *muzo* (m.) haselhuhn, рябчикъ Tr. — Össz. *mizo-mer* rubus saxatilis; костяника, *ir-m*. rebhuhn, куропатка Tr.

mižay bosszúsnak lenni; muffig, barsch werden; одряблѣть (покрыться шерстю?) Tr.

měj én; ich Bk. 18. Tr. Car. 15.
mokmor (cs.) mámor; katzenjammer Ringw. *mokmur*, *мох-
 mur* Zol.

möle (r.) halacska; fischchen; *молявка*, *рыбки* Tr.

mölgem farkat csóvál; den schweif wedeln Tr.

moń én; ich Gn. Uf. 16.

monáre mennyi; wie viel Tr.

mondér (est.) párna; kissen P. 26.

mondor zsíros, kövér; fett Tr. — cf. *mundurá*.

mönö v. *muno*.

monor vászon; leinwand Pu. 40.

mor: *wopś-m.* ? Gn.

möröső énekes; sänger M. 10. — cf. *mor*, *murem*.

mort (m.): loc. *mortna* -nál, mellett; bei, neben Bd. *myrtna*
 Wied. 184. *morno* при, у W. 43.

mëska (r.) medve; bär M. 39. — *möskä södör* nagy medve
 (csillag); der grosse bär (gestirn) M. 47.

moskoń (t.) szegény; arm Gn.

möskör puštö gyomor; magen M. 6. — cf. *müškür*.

motár (r.) vámszedő; zöllner Bd. csaló, betrüger Tb. 114.

mötök rövid; kurz M. 7. 72. cf. *kötök*, *kütük* id.

motnica (r. m.) vámszedő hely; zollhaus Bd.

mozar mennyi; wie viel P. 54. — cf. *mazar*.

mözö fogoly; rebhuhn, M. 41. *m.-mör* костяника M. 22.

možer daróc-z-kabát; rock von grobem tuche vgl. *mež* (wolle)
 Gn. — cf. *mežer*.

mlāndo föld; erde P. 18. *mlāndo* Ocs. 3. *mlānda* Bk. 45.

mlāndo Tr. *mlānda* Ks. 4. *mülānda* Km. 4. *mülānde* Bd. *mülāndā*,
mülānda (m.) Bd. id. — birodalom; reich Tr. — Össz. *m.-ij* зем-
 ляное масло, *m.-on-kugo-jumo*, *m.-kugo-pujrošo* erdgottheiten, *m.-
 awá* mutter der erde, *m.-saxče* engel der erde, *m.-kaznačej* schatz-
 meister der erde, *m.-arālošo* hüter der erde Tr.

mloec (r.) ifjú; jungling M. 9.

mńaro mennyi; wie viel Zag. 17. — cf. sub *mo*.

mńer vászon; leinwand M. 16. Ist. 76. *mńer wār* сновалки
 M. 28. — cf. *mińér*.

mo 1. mi; welcher, was (pron. interr.) passim, miért, ho-
 gyan; warum, wie Gn. *ma* (m.) Bd. *molán* miért; warum P. 8. —
mogáne Bd. Tr. *mogaja* Bk. *magaña* (m.) *magañä* (m.) Bd. *magañ*
 M. 12. *mogaja* Pn. 36. milyen; was für ein (qualis) — *monar* Ist.
 67. *munar* Ocs. 36. *munara*, *meńare*, *meńar*, *mańer* (m.) Bd. meny-
 nyi; wie viel cf. *mńer*, *meńer*, *mazar*, *mazale* — *munar gana hány-
 szor*; wie oft Ocs. 57. *mo-türlön* miképen; wie (quomodo) Bd. —
 2. -e; ob (fragende partikel) cf. *ma*.

močá (t.) fürdőszoba; badestube P. 2. 24. cf. *mońza*.

močola (r.) vízbe áztatott hárshéj; aufgeweichter lindenbast
Gn. *močalá* id. Tr. *močla-jolwa* lindenbastfasern Pu. 42. — *močalá*
stange zum wassertragen mit zwei eimern; коромысло воды,
пара ведеръ съ водой Tr. — cf. *mučelá*.

močko v. *mučko*.

mođam játszik; spielen (nicht auf einem instrumente) Gn.
Bd. Tr. *madam* (m.) id. Bd. Tr. M. 84. *mođold*- Gn. 67. *mođoldal*-
Pu. 37. *modedem* Bd. fr. — *mođam* ugrál; hüpfen G. 67.

modokt:- *waš m.* szembe állit egymással; einander gegenübe-
stellen G. 58.

mōdo: *m.-wui* dombocska; kleiner hügel Pu. 44. *mūdō-w.* Bd.
mūdo-w. Tr. id.

mōdoš játék; spiel G. 67. *mōdoš* B. *modolmáš* id. Tr.

modo fekete áfonya; schwarzbeere; *vaccinium myrtillus*,
muda (m.) Bd.

mođolka (r.) menyecske; neuverehelichte frau Gn. 48. r.
молодка.

mogor test; körper, leib P. 30. oldal; seite P. 21. *wūdon wes*
mogorošta an der anderen seite des flusses Pu. 41. *mógur* Bd.
móngor id. tájék; gegend Bd. *mongar* BM. 2. 1. *mogor* (*mogor* m.)
сторона, туловище, тѣло, *umbāl m.* vorderseite; лицевая сто-
рона Tr.

mogralt-lármáz; lärmen, *peš kugon mogralten šokten* igen
nagy lármát csapott; machte einen grossen lärm Ocs. 69. vö. Ist.
97. — cf. *magrém*.

moklaká (cs.) tuskó; klotz Gn. Bd. golyó, bütykő, esomó;
kugel, knoten, klumpen Tr. *kü m.* ein runder stein Gn.

mokmur v. *mokmor* Tr.

moko (r.) moha; moos Gn. 46.

mokroká (r.) murok; möhre Tr.

mokš, *možs* (m.) máj; leber Gn. Bd. Tr. *mogš* P. 25.

mokšunžo (r.) menyhal; quappe (*gadus lota*) Bd. *mokšonče*
id. Tr.

moktem (est.) dicsér; preisen Gn. Bd. Tr. *maktem* (m.) id.
Bd. *maktedem* fr Bd. *moktanem* dicsekszik; prahlen Gn. 53. Ocs.
76. Ist. 107. Tr. *moktaldam* id. Bd.

mökto rozmár; жерихъ (рыба) Tr.

moktomaš dicséret; lob Bd.

mola vagy; oder Bk. 60.

molo más; ein anderer Gn. Bd. Tr. *molo* P. 8. Ocs. 10. *mola*
(m.) Bd. Bk. 50. Ks. 7. Km. 28. *mol* Km. 9. *mulo* Bd. — Össz.
m.-kodom, *m.-genam* máskor; ein anderesmal Bd. *mólan vará* (m.)
egyébíránt; übrigens Bd.

molčá (cs.) fürdő; bad Tr. *molca* (m.) NyK. 6 : 196.

molemam változik; sich verändern — *molemdem* változtat; verändern Bd.

molew- (r.): *molewon uldomét gódom* míg isteni tiszteletet tartottál; während du gottesdienst gehalten hast P. 2.

molitwa (r.) imádság; gebet Ocs. 75. Ist. 106.

molla (t.) cseremiszi pap; tscheremissischer priester Gn.

molot (r.) kalapács; hammer M. 66.

momocá, momocá (m.) v. *molcá* id. Tr.

moñ verstärkende partikel: *kolen moñ ogol wara* még nem is halt meg; ist er noch nicht gestorben? Ocs. 33. *no wurgemoštat eyon moñ ogol ulmaš* selbst ihre kleider verbrannten nicht Ocs. 113.

monar fenkő; wetzstein Gn. 32. Bd. Tr. *munór* Tr. *manar* (m.) Bd. — *m.-pundašan* keményre sült; hartgebacken Gn.

monaser (r.) klastrom; kloster Bd.

mondem elfelejt; vergessen Gn. Bd. Tr. Zol. *mundem* Bd.

mondalt- (m.) id. Bd. *mondaldam* Bd. *mondaltam* Tr. elfelejtődik; wird vergessen — *mondésé* vergesslich M. 77. *mondédémé* der ein gutes gedächtniss hat ibid. — cf. es. *man-* id.

mongor v. *mogur*.

möngö hátravaló, nem egyenlő, hitványabb; zurückstehend, nicht gleich kommend, geringer Gn. a mit vlki elhagyott; etwas zurückgelassenes Bd. — *möngö, mönge* vissza; zurück Bd. Tr.

müngö (m.) NyK. 6 : 195. *mönges* id. Gn. Bk. 50. Ist. 66. *möngesák* Ks. 38. *müngés* Bd. *mingés* (m.) Bd. *miŋgés* Km. 38. id. ismét; wieder BK. 50. *möngés-onés* вадь-впередъ Tr. *mönges* haza; nach

hause Gn. *möngöškö* id. Bd. Bd. *möngöstö* odahaza; zu hause (von wo ich entfernt bin) Bd. *möngögeč* hazulról; von zu hause Bd.

möyoso домашний Tr. *möngöse* hátulsó, hátramaradt; der hintere; zurückgebliebene Bd. — *müngö* postp. után; nach, *mönga* (m.), —

munga (m.) *müngä* (m.) *muka* (m.) *mükä* (m.) id. Bd.

möngeszar- kisebbít; verringern *taretom* den lohn Máté 20. 13. Ist. 231.

moñza (est.) fürdőszoba; badestube Gn. 4.

1. *mor* (r.) pestis; pest, seuche Ist. 79.

2. *mor* ének; gesang Bd.

mör földi eper; erdbeere Gn. 73. Bd. *земляника, ягоды* вообще Tr. *mörö* id. P. 46. — *kogo mör* garten erdbeere; клубника

M. 22. *izimör* *земляника* ibid. szőlő; Weintraube Bk. 39. *winograd-mör* id. ibid. *peš mörjan kum orlango* drei grosskörnige Weintrauben

ibid. *mör kandará* подвязки у воротника Tr.

morajaš (r.) bepiszkít; beschmutzen M. 16.

möreb (t.) pincze, jégverem; keller, eiskeller Bd.

morén nyúl; hase *m.-šuda* euphorbia: молочая трава Tr.

morgomatem morog, mormog; brummen, murmeln, murren Gn. — cf. *magrém*.

- morkó* (r.) bojt; quaste; кисть; восьмая доля шипа Tr. —
r. мохорь, мохорокь.
morkós (r.) murok; möhre Tr.
morskoi (r.) tengeri; meer- (adj.) P. 7. [mörtni M. 6.
mörtähä (kol-m.) halikra; fischrogen mörtne (m.) Bd. Tr.
möskölem (t.) szid, csunya szavakkal illet; schimpfen, schmähen Bd. *moskölem* id. Ist. 107. Zag. 33. *muskulém* id. Tr. Gn. gúnyol; verspotten Ocs. 71.
mošk . . . v. *mušk*
mošna (r.) tökzacskó; hodensack Gn.
 1. *moštem* tud, ért; können, verstehen (etwas zu machen) Gn. Bd. Tr. Ks. 56. *muštém* (m.) Bd.
 2. *moštém* elfárad; müde werden Bd. Tr. — *moštedem* fr. Bd.
motaem (r.) elpazarol; verschwenden Tr. *motatlem* id. Gn. —
motáen koštám állhatatlan vagyok; ich bin unbeständig Tr. — cf. **r. промотать.**
mothočorak (t.) rendkívül; ausserordentlich (adv.) Gn.
motor (t.) bátor; tapfer Bd. gyors, jó, szép; flink, gut, schön Gn. szép; schön P. 26. хороший, красивый Tr. *jóyon motorzolás* *it kéano* verlange nicht nach fremdem gut Pm. 22.
motorlandarém diszít, szépít; zieren, schmücken Tr.
mrámarnaj kü (r. m.) márvány; marmor Bd.
mrän utálatos, utálat; eckelhaft, eckelhaftigkeit Tr. — ? cf. *morajaš* beschmutzen.
mu v. *mo*
mü méz; honig Gn. Bd. M. 18. *mü* Tr. — **Össz.** *mü-kinde* mézes kalács; honigkuchen Tr.
muám talál; finden Gn. Bd. Tr. *moam* (m.) id. Bd. M. 84. *megnyer*; erreichen Bd. *muedem* fr. Bd.
muč (vég): *mučno*: *puš m.* a hajó farán végig; im hinterstevén entlang Gn. — *mučko* át; hindurch Gn. *mučkák*, *mučkók* id. *kečo m.* délig; bis mittag O. 89. den ganzen tag hindurch Tb. 115. *kok keče m.* két napon át; zwei tage hindurch Ocs. 56. *kečo mučkak* egész nap; den ganzen tag hindurch Bk. 28. *ümor m.* egész éltén át; sein ganzes leben hindurch Gn. 6. *kurom mučkak* ewig Bk. 62. (verneinend: nie) Ist. 268. *ola urem mučko* a város utczáján végig; durch die strasse der stadt Ocs. 122. Ist. 173. *kudale korno m.* kifutott az útra; er lief auf die strasse Bk. 18. *mlando m.* a földön; auf der erde Ist. 9. *solokot m.* auf deinem erste P. 38. *jumo me mučkoná iam čara isten* mitölünk az ördögöt távol tartja; gott hält den teufel von uns fern Tb. 24. *nunon mučko tunemon ulut* általuk megtanulták; durch sie haben sie es gelernt Ist. 157. *mučka-mučka* egymásután; der reihe nach Ks. 16. Km. 22. *mučan*: *korem m.* am ende des thales Gn. — cf. *močko*.

muča tökzacskó; hodensack, *m.-kü* mony; hode Bd. — cf. *mošna*.

mučas vég, csúcs Bd. Gn. folyó felső folyása, forrása; ende, gipfel, spitze Bd. Gn. der obere lauf, die quelle (eines flusses) Gn. конецъ, вершина Tr. *pise m.* stachel Ist. 319. *wujžo mučases* feje fölé; über seinen kopf Ist. 144. Ocs. 101. *enger m.* folyó-vég, folyó forrása; flussquelle Bd. *küzö m.* késhegy; messerspitze *cize m.* csecsbimbó; brystwarze Bd. — *pösö mčasan* hegyes végű; spitzig M. 70.

mučaštás kiszakad, erővel kitépetik; herausgerissen werden; *вырыватья, силою выбиваться* изъ чего нибудь Tr. — *mučuštás* Step. 6.

mučaštarás befejez; beendigen; оканчивать, fölszabadít; befreien, loslösen; *разрѣшати* Tr.

mučašteme végtelen; unendlich Bd.

mučela vízhordó rúd; wassertrage P. 9. — cf. *močalá*.

mučénja (r.) kinzás; peinigung Bd.

mučítlem (r.) kínoz; peinigen Gn. Bd. *mučem* Bd.

mučo-wuj, *mučowuj* domb; erdhöcker Gn. *muču-wuj*, *müdü-wuj* id. Tr.

müdáš elás, eltemet; vergraben, verschütten; *закапывать, засыпать* Tr.

müdo eine beere, «die hinter der Ufa wächst» (heidelbeere, schwarzbeere) Gn. *müda* (m.) Bd. cf. *modo*.

müdü-wuj kis domb, boly; kleiner hügel, erdhöcker Bd. *müdü-w.* id. Tr.

müdrošt (r.) bölcsesség; weisheit Gn. Bd.

mügedalám összekever, összezavar; vermischen, verwirren; *смѣшивать, спутывать, mügedalám* kever; mischen; *мѣшати* — *mügedaltomás* zavar, rendtelenség; verwirrung, unordnung Tr.

mügülö (cs.) gumó a fán, összegöngyölítve fésült haj, konty; knorren (an bäumen); der zusammengerollte haarschmuck (bei den verheiratheten frauen) Gn. *mügülö* nyírfagumó; knorren der birke Bd. cf. *moklak*, *moklaká*.

mügregem (cs.) sír, kiált, béget, zúg, csikorog; schreien, heulen, weinen, blöken, brausen, knarren Gn. *mügregem* ordít; brüllen Bd. *mügra* sír; er weint G. 5. *čaj mügormaš*, *koromaš* harangozás; das läuten der glocke G. 47. — cf. *magrem*, *migrem*.

mügor púp; buckel; горбъ Tr.

mügrép (r. m.) pincez; keller M. 31. *mügrép* Tr. — r. погробъ cf. *möreb*.

müklé (cs.) kelevény, beule; tag, glied; шишка, сочленение Tr.

müklešt- kimenyül; verrenken (intr.) Tr.

müks méh; biene Bd. Gn. M. 60. *müzs* (m.) Bd. Gn. *mügs*

Pn. 35. *mügoš* P. 21. *müks* Tr. Bk. 54. — Össz. *müks-šre* bögöly; bremse M. 60. *müks-ige* méhraj; bienenschwarm Bd. *m.-iga* id. Tr. *m. pažca* méhkas; bienenstock Tr. *m.-šočon-kugo-žumo*, *m.-pujrošo*, *m.-sažče* bienenschützende gottheiten Tr. *m.-kaznačej* надѣлитель пчелами, *m. serlažošo* хранитель пчель Tr.

m. ũhta pisus (sic!) Tr.

mukteláš lovagol; reiten Tr. — ? cf. t. *mögetek* wagendecke; кибитка экипажа Bud.

mukunö (cf. *šowotán*) froschwurm; головастики Tr.

mülande v. *mlando*.

mulgáš (m.) remeg, rázódik; zittern, geschüttelt werden; трястись (intr.) *mulguktáš* ráz; schütteln, rütteln Tr. *mölgöhtaš* (m.) id. M. 85. — *mulg-* (m.) ingat, ráz, mozgat; schütteln, bewegen (trans.) NyK. 6: 213. — t. *bolga-* schütteln, aufrühren, schwenken, winken Bál. *bulga-* Bd.

muluktáš csurdultig tele tölt; zu voll giessen, übergiessen Tr. — nyom, fojt; drücken, würgen (?) — megráz; schütteln (?) NyK. 6: 213.

müm rang, rend; rang, ordnung; чинъ.

müma (cs.) segítség; beistand; помочь, kaláka; артельная работа за угощаніе Tr. *müma* id. Zol. — cs. *müma*, t. *öma*. — cf. *wima*.

müjä zümmög (a méh); summen M. 115.

mündaláš, *mündaltáš* (pass.) v. *müdas* id. Tr.

mündér (est.) vankos; polster Máté 31. l. j. Tr.

mündör messze; fern Gn. *mündür* Bd. *mündör* (m.) Bd. *mündörnö*, *-kö*, *-é(on)* in der, in die, aus der ferne Gn. *mündörnö*, *-rne* Bd. *mündörnö* Tr. *mindörna* (m.), *mindörnä* (m.) Bd. *mündörnösö* távoli; fern seiend Bd. *mündörnösö* id. M. 11. *mündörnösö* id. Tr. — *mündürän*, *mündürkö*, *mindörka* (m.) *mindürke* (m.) Bd. *mündörök* P. 10. *mündürko* Bk. 56. *mündürkö* Ocs. 9. Tr. *mündörko* Ist. 11. messzire; in die ferne — *mündürč*, *mindörčen* (m.), *mindürč* (m.) messziről; von der ferne Bd.

mündörtém fölgombolyít; auf einen knäuel winden Gn. Tr. *mundurtém*, *mandartém* (m.) id. Bd.

mundrá gombolyag; knäuel Gn. *mundurá* Bd. *mundorá* Tr. *mandará* (m.) Bd. id.

mundur (m.) szabad, nem jobbágy; frei, nicht leibeigen; свободный, вольный Tr.

müném gödör, sír; grube, grab Tr. — cf. *woném* id. *müniém* (m.) mélység, vadfogó verem; grube, grube als falle für das wild cf. *veném* Bd.

müni (fekete) béka; (schwarzer) frosch Gn.

müno tojás; ei Bd. Gn. Tr. mony; hode Gn. *müno* Pn. 28. *mono* M. 28. ny. *müno*, *müno* k. W. 23. *müna* (m.) Bd. — Össz.

muno-oktém tojás sárgája; eidotter, *m.-ošo* tojás fehérje; ei-weiss Tr.

muńža (cs.) fürdő, fürdő szoba; bad, badestube, *momoca* (m.) *mamucá* (m.) (id. Bd.

munžém tojik; ei legen Bd. *munčém* id. Tr. Bk. 18.

munžaltém csúszik; gleiten, rutschen Gn. 48. rutschen auf kleinem schlitten Tr.

munžaltoš: *torta m.* gewundes gelenk zum befestigen des schlittenbaumes am schlittenständer Gn. cf. *punžaldeš* Bd.

mur v. *muro*.

murém énekel; singen P. 6. Bd. Tr. Zol. *morem* ny. W. 23. *morem* (m.) Bd. *muralaš* P. 22. *muraldém* P. 6. *muraltém* Ist. 274.

Tr. *murlás*, *murmandás* мурлыкать Tr. — *mraš* (m.) M. 84. *murokt-zörget*; klappern P. 9. — cf. cs. *muroldat*-singen, t. *murla-* л. чер. *kurle* г. чер. *murlem* пѣть (о кошкѣ) Zol. — r. мурлыкать.

murta kis varsa; kleine fischreuse Gn. 45. fischkorb P. 37.

murja (cs.) kémény; schornstein Gn. 48. *murňa* id. Bd. Tr. *murlá* id. Tr. Pn. 29. *murja* ofen G. 72.

murlá, *murňa* v. *murja*.

murláne czinege; meise Tr. — v. *wurláne*.

muro ének, dal; gesang, lied Gn. *mur*, *mora*, *mor* Bd.

murskará (cs.) tréfa, móka; spass Tr.

murno postp. -n; auf; на — *kid-m.* *kiáš* auf der hand liegen; лежать на рукѣ, *puj-vuj-m.* *odoláš* auf den knien (liegend) beten; молиться на колѣнахъ Tr. — *mürtna* (m.) mellett; bei NYK. 6 : 20. cf. *mort*.

murž szijács; splint; болона *muržandém* дѣлаю болонистымъ, оболоняю Tr.

muskál (t.) lat; ein loth; золотникъ — t. *miškal*.

muskarác (cs.) mókás ember; spassmacher Tr.

muskolem Gn., *muskulém* Tr. v. *möskölem* schimpfen, schmähen.

muskuntém kiherél, castrieren — cf. *wuskemtém* Tr. — ? cf. t. *boz-*

muskura (cs.) nevetés, tréfa; gelächter, spass, scherz Zol.

mustuk csökönyös, buta ember; eigensinnig, dummkopf Tr. cf. t. *mustakil* независимый, самодержавный Bud.

muš cseptű, kócz; werg, hed- Gn. *fonásra* készített kender; zum spinnen zubereiteter hanf Bd. волокна Tr.

múškás föleszi; aufzehren (t. *möšköj* (?)) жуётъ жваку) Tr.

múškám mos; waschen Gn. 23. Tr. Bd. *múškás* M. 16. *múškas* M. 85. *moškam*, *moškedem* fr. Bd. *moškaldam* pass. Bd. *muskoltem* mom. Tb. 44. *muštuldalt-* (m.) megmosdik; sich waschen Bd. *moškoktem* mosat; waschen lassen Bd. *ket mušmo* mosdó tál; waschbecken Bd.

muškoltoš öblögető víz; spülicht Tr.

- muškundarém* megöklöz; mit der faust schlagen Tr.
muškondo ököl; faust Gn. Tr. *moškundo* Bd. *moškonda* (m.)
 Bd. *muškundo* (m.) NyK. 6 : 194.
müškor has; bauch Gn. Bk. 54. *müškür* Bd. *müškür* Tr. Ocs.
 7. *müškor* Ist. 9. *mišker* (m.) Bd. — **Ussz.** *jol m. lábikra*; wade
 Gn. Bd. *müškür-lwāl-kandra* sattelgurt, *m.-šužén* éhesnek lenni;
 hungrig sein, *m.-er* ein langes band am frauengürtel, woran hinten
 die haarflechte angebunden ist Tr. — *müškoran* terhes; schwanger
 Gn. *moškoran* Ist. 178. *kogo müškürän* nagy hasú, potrohos; dick-
 bächtig, wanstig Bd.
muškoš hársfahánnessöprü; lindenbastwisch G. 32.
mušlandarás kóczczal betöm, iszkábál; mit werg verstopfen,
 kalfatern Tr.
muštás Ks. 47. Km. 65. Bk. 40. v. *moštás* id.
muštarem enged, elenged; lassen, fortlassen Ringw.
müšül tavacska; kleiner see; озеро Tr.
mut szó; wort Gn. Bd. слово, выговоръ, укоръ Tr. *mod* Ks.
 82. *mad* Km. 33. — *mut sawortoš* közmondás; sprichwort Tr.
mutlanem szól, beszél; reden Gn. Bd. Tr.
mutuk (m.) rövid; kurz Tr.
mutun (wird einem namen nachgesetzt, wenn von dessen
 familie oder gesellschaft die rede ist: *Iwan-mutun pi peš kajar*
Ivánék kutyája nagyon gonosz; der hund der Iwan's ist sehr böse)
 Tr. — cf. *mut*.
muzikan (r.) zenész; musikan Gn. *muzokan* zene; musik Ocs.
 52. Ist. 72.
mužo fajdtyúk; haselhuhn. Gn.
muž- jósol; wahrsagen G. 4. *mužedam* id. Bd. *mužedal-* id.
 G. 28. *mužetjan* weissage (imper.) G. 26. *mužedeštam* fr. Bd. *mu-*
žetš-, *mužedoki-* caus. G. 28. — *mužedám* id., zusammengebunden
 werden; догадываться, *mužedoktám* figyelmeztet; aufmerksam
 machen; надоумливать Tr.
mužan jós, jövendölő; wahrsager Ks. 49. Km. 67. *muzay*
 Ks. ibid.
mužayse jós; wahrsager Gn. *mužaygče* id. Bd. *mužányče* hexen-
 meister, wahrsager Tr.
mužedeš jós; wahrsager Bd.
mužor (cs.) paar Gn. 30. Uf. 21. Car. 20. *mužor* Bd. *mužur*
 Tr. Ist. 13.
mužo betegség; krankheit Bd. Gn. böser geist Gn. *muž*
 krankheit Tr. *jüštö* m. Gn. Zag. 66. *jüktö* m. Bd. hidegletés; das
 kalte fieber, *sokšo* m. forró láz; hitzfieber Bd. — *mužom optoktáš*
 (sprichwort): aus dem öden ins leere umladen; изъ пустаго въ
 порожнее перекладывать, *mužom kanden puen apróságot*
 adott; er gab kleinigkeiten, wertloses; дряни далъ Tr.

mužodomo nem beteg, egészséges; gesund Bd.
mužolo beteg; krank Bd.

N

- na* (r.) ime, vedd; ei da, nimm Tr.
načalnik (r.) felügyelő; aufseher Ist. 37. Ocs. 28. előjáró;
 vorgesetzter Bk. 41.
načar (est.) sovány; mager O. 46. j. — cf. *nazor*, *nezér*.
načkë rok mocsaras (nedves) vidék; sumpfiges, feuchtes land
 M. 63. — cf. r. мочка, быть въ мочкѣ.
nador (r.) áldozat; opfer Bd. Tr. — cf. r. даръ, надарить.
nagarat (ismeretlen szó; unbekanntes wort) *nagarat-wurđan*
küze küleş — nyelvű kés kell; ein messer mit — stiel ist nöthig
 P. 49.
nagrada (r.) jutalom; belohnung Gn. Bd.
najestás (m.) malomkövet simít; einen mühlstein glatt rei-
 ben; затирать камень мельничный Tr.
ňakem kaffog; belfern Gn.
nakazatlem (r.) megbüntet; bestrafen Ocs. 56.
nakertmás erősnek lenni; stark, mächtig sein Tr. — ? cf. t.
nik, *niklan*-.
naklat (r.) kár; schaden Gn. *naklad* Bd.
nakpola (r. ?) baj; übel Gn. 60.
nalám vesz, megvesz, elfogad; nehmen, kaufen, empfangen
 (passim), (mit dativ) treffen (?) Gn. *nalam* (m.) Bd. *nälám* (m.) Bd.
 M. 14. Km. 19. id. получить наследство M. 85. — *nallalteš* pass.
 Uf. 77. *nalaltám* id. Tr. *nalikalém* побирывать, *nalikalém* разби-
 рать Tr. — *mlände ümbalom wüd ogeš* *nal* das wasser breitet sich
 nicht über die erde aus Ocs. 12. *mländom wüd nalmo* vízözön;
 sündfluth Ocs. 12. — *nalokt*:- *mlanda ümbaka wüdum nalokten*
 (*nalokten kolten*) a földre vizet bocsátott; er sendete wasser über
 die erde Ist. 13. *juštolan šokšolan naloktote* von kälte u. hitze un-
 berührt lassen G. 58. — *ederem nälám* (m.) feleséget vesz; eine
 frau sich nehmen Bd. — *nalon-kaém* elvisz; wegtragen, *nalon-*
kondém odavisz; hinbringen Tr. — cf. *nangajém*, *namiem*.
nala sárga; gelb Tr. [Tr.
nalmo vevés; das nehmen — lábszárcsont; schienbein; берцо
nalšáštök venni való (árú); die zu kaufende (waare) P. 17.
ňamém kézbe csap; in die hand schlagen (ein spiel) Tr.
namalaš (m.) visz; bringen M. 36. *namát-tolát* viszel; du
 bringst BM. 5. 23. — cf. *namiem*.
namiem (< *nalon miem*) odavisz; bringen Gn. Bd. *wüdom*
nalon mi-at nachdem sie vom wasserschöpfen gekommen ist G. 14.
 cf. *wato wüdom nami-at* ibid. 13.

namarluk (t.) keresmény, böség; erwerb, überfluss; приобрѣ-
тене, доволство (котораго желали черемисы язычники на томъ
свѣтѣ); отрада того свѣта Tr. — *üdvözülés*; seeligkeit *namar-
lukam moēs* er wird seelig Bd. — cf. *namor*, t. a. *ma'murluk*.

namasorlanem (m. t.) szemtelenkedik; unverschämt sein, han-
deln Bd. *namasorlaném* verführt werden; развращаться, *namo-
sorlandarás* verführen, verderben; развращать Tr. — cf. *names*.

names (est.) szégyen; schande Bd. *names* Tr. Km. 17. *námas*
(m.) *namas* (m.) Bd. — *namasan* (m.) csunya, utálatos; hässlich,
eckelhaft *namesteme* szemtelen; unverschämt *namastemä* (m.) *na-
masir* (m.) id. Bd.

nameslaném szégyenli magát; sich schämen Bd. *namoslaném*
Tr. *namaslaném* (m.) Bd. — *nameslandarem* megszégyenít; be-
schämen Bd.

namor (t.) vidám; heiter G. 72. glücklich Gn. — t. a. *ma'mur*.

namosor (t.) lelkiismeretlen; gewissenlos; безсовѣстный Tr.

namasor (m.) szemtelen; unverschämt Bd.

namoslém elcsábít, elront; verführen, verderben; развращать
namosdém elcsábítatik; verführt werden Tr. — cf. *names*.

namoz (r.) ganaj; dünger Bd.

nangajém (< *nalon kajem*); elvisz; wegführen Gn. Bd. Tr.
nängejem (m.) *nangejem* (m.) Bd.

naprasna (r.) hiába; vergebens Gn.

nar óriás; riese Tr. — cf. kum. *nar* männliches wesen;
mas Kuun.

-nare, *-nar* -nyi; so viel als (passim) *naro* körülbelül; bei-
läufig Ist. 127. cf. близко, почти около Tr. *tunáre annyí*; so viel
Bd. *monarak a mennyi*; wie viel Ist. 3. (v. mo) *tudó naroske* any-
nyira; so sehr Ocs. 3. *šudo i nare* (*narak* Ist. 175.) beiläufig hun-
dert jahre Ocs. 124. *vit tilže nare* öt hónapnyi idő; fünf monate
lang Bd. *šodo koreņa narom numal mien* er nahm beiläufig hundert
pfund Ist. 288. *tojlanet pumo narak, wara tolšolanat puas sorem* so
viel ich dir gab, will ich dem später kommenden geben Ist. 231.
ačam iloše imūr narat uke kizot so alt wie mein vater, bin ich noch
nicht Ocs. 36.

nargómoz, *narkūmūž* (cs.) arsenik; мышьякъ Tr. *nargomōš* id.
Zol. — cs. *margomōš*.

naronže (t.) sárgás barna; braungelb Gn. *narinže* sárga;
gelb Bd. *naronce* id. Tr. *narönžö* (m.) M. 42. *náranza* (m.) *narandza*
(m.) Bd.

narönžalteš megsárgúl; wird gelb Sdr. 6. *narinžemam*, *narin-
žangam*, *narandzemam* (m.) id. Bd. *narinžemdem*, *narinžangdem*
sárgít; gelb machen Bd. *narönžemāš* (m.) blau, gelb werden M. 85.

nasol (t.) nemzetség; geschlecht Ist. 123. Bk. 98. Tr. *näsöl* id.
Ocs. 88. *näsl* Ocs. 49.

- nasledník* (r.) örökös; erbe Gn.
nästa (t.) vagyon; habe Ocs. 36. *nästä* tárgy, holmi; waare
 Ocs. 19. штука, вещь Tr.
našatorláš összeforraszt; zusammenlöthen; спаивать, па-
 ять Tr.
našmák (cs.) himzett szalag, melylyel a *šarpan*-t kötik; ge-
 sticktes band, womit der *šarpan* (kopftuch) gebunden wird Bd.
 головной уборъ женщины, расшитый шелками Tr. — cs.
masmák.
nažom (r.) ganaj; dünger Gn. — cf. *namoz*.
nazor v. *našar*, *nezer* id. Tr.
nazorgém elszegényedik; verarmen Tr.
necke (t.) szelid, ragaszkodó; zahm, anhänglich Gn. нѣжный
 Tr. *neckem* (m.) kedvesem; mein lieber Bd. *neckeš tömdömö* kényes;
 verwöhnt; избалованный M. 75. — cf. t. *nečkä* dünn Bál.
neckeštarém elkényeztet; verzärteln, *neckeláš* sich einschmei-
 cheln, sich verzärteln; ласкаться, нѣжиться Tr.
négrál-godam szükség nélkül; ohne nothdurft; безъ нуж-
 ды Tr.
nedódka (r.) ritka vászon; valaminő háló; dünn gewebte lein-
 wand; eine art netz Bd.
 -(o) *niek* alle zusammen; von — an Gn.
nele nehéz; schwer Ocs. 38. *nelo* P. 51. Ist. 53. Tr. *nelon* ne-
 hezen; schwer (adv.) P. 30. — cf. *lele*.
nelem- megnehezedik; schwer werden P. 30. Ist. 272. —
nelemd- megnehezit; schwer machen Ocs. 47.
nelam, *nelam nyel*, *lenyel*; verschlingen Gn. Bd. *nelam* Tr.
neläm (m.) Bd. M. 85. *neledem* fr. Bd.
nelet iga; joch v. *lele* Tr. — cf. t. *nälät* unglück fluch Bál.
néme-kož boróka; wachholder Tr. — cf. *lume-kož*.
nemeške eddig; bis jetzt Ocs. 15. пока Tr. *nemešken* id. Bd.
n. matke, *n. jotke* *n. jatke* id. Bd.
némeč, *némoč* (r.) német; deutsch Gn. *némeč* Bd. *nemoč* Tr.
némosto-wará v. *numustáš*, *numušto-wará* id. Tr.
némor (cs.) kása; brei, gekochte grütze Gn. *némr kása*; brei,
wišködö n. vékony kása; dünner brei, grützsuppe, кашица M. 18.
némer (m.), *nemer* id. Bd.
nemaj (r.) néma; stumm Gn.
nemri néma; stumm Tr.
néngesz (cs.) alapgerenda; fundamentbalken Bd. *negoz* леж-
 ная, фундаментъ подъ домомъ Tr.
nenže (t.) iszap, posvány; schlamm, moder Gn. *n. rok* nedves
 föld; nasser erdboden; синяя глина Tr. — cf. t. *nem* feucht, feuch-
 tigkeit; t. *namčak-* feucht werden Bud.
ner Gn. Tr. *ner* Bd. Gn. orr; nase Gn. Bd. Tr. *ner* (m.) id.

Bd. schnabel, schnauze, rüssel, vorderstevén, hervorstehende ecke Gn. — Össz. *n. raž* orrlyuk; nasenloch M. 4. *n.-gač* nasenrücken ibid. *n.-lavra* takony; rotz Bd. *neř-lu* nasenrücken Tr. *n.-šuldur* nasenflügel Tr. *n.-rož* orrlyuk; nasenloch Tr. — *čora neř* der russ vom kienspan Gn. 46. *kužö ner* szunyog; mücke M. 60. *neř-patarná nátha*; schnupfen; *насморкъ neř-šüž* (m.) id. Tr.

nerat: *neratēm čštaš* (m.) überdruss, langeweile erregen; *надоѣдать* M. 85. — *t. nälät* das schlechte, unglück Bál.

nerém szunnyad; schlummern Bd. *neřém* Gn. M. 85.

nerestám csirázik, sarjadzik; aufkeimen Gn. Tr. *ínerestám* id. Tr. (von *ner vase*; vgl. karel. *oraznenä* saatkeim) Gn. *ínerestoktálém*, *ínerestaltarém* caus. Tr. — cf. *nörgö*, *nörga*.

1. *nerge* borz; dachs Gn. Bd.

2. *nerge* dögvész; seuche Gn.

nergé (t.) sor, rend; reihe Tr. — *nergén* o, за, попричинѣ Tr. *tudon nergen ojlem* deshalb sage ich Ist. 223. *toj nergenet kalasa te felöled* meg fogja parancsolni; er wird über dir befehl thun Ist. 195. *molo nergen* andererseits Ist. 153. Tr. *nergen* jeder für sich (?) Gn. — *nergešto* felöl, über (etwas); *azza-šamočom puksömaš nergešto peš eskeráš küleš* a gyermekek etetése felöl nagyon kell vigyázni; über die nahrung der kinder muss man sehr acht geben Sdrc. 5.

neřon csökönyös; eigensinnig Gn. cf. *neř-kum neřon* hármas csoportban; zu dreifachen gruppen Gn. 57. cf. *nergé*.

neronžém beken agyaggal; mit lehm beschmieren G. 23. schmieren, bestreichen Gn.

nestér v. *nastá* id. Tr.

newola (r.) kényszerűség; zwang Bd. Gn.

nevolajém (m.) kényszerít; zwingen Bd.

nezer (est. m.) szegény; arm Bd. — cf. *načar*, *nazar* id.

nezérluk (m.) szegénység; armut Bd.

nezereäm elszegényedik; *veřarmen nezeremdem* elszegényít; arm machen Bd. *разодратъся, обѣднѣтъ* M. 85.

ní ... v. *no* ... *nu* ... *nü* ...

ní hárs; bast Gn. Bd. Tr. *ní* id. Bd.

ní, nî (verneinende partikel); *ní-ní* sem-sem; weder-noch Ist. *nikö* senki; niemand Uf. Car. 7. *niköät*, *niküät* (m.), *niküžät* (m.) *nigát* (m.) *nigüät* (m.) id. Bd. *niköät* id. Tr. *nikeát* id. Tb. 116. — *nimo* semmi; nichts Ist. 107. *noma* id. Ocs. 76. *nima* Km. 3. *nimát* Bd. *nikušak* sehöl; nirgends Ist. 22. *nogušan* Ocs. 17. *nikušaken-at* Máté 8. 20. *nikušát*, *nigústát* (m.) *nigústät* (m.) Bd. — *ní-kuzeat* semmikép; auf keine weise Ks. 29. *nikučeät* Km. 40. — *nímogajo* semmiféle; keinerlei W. 12. *nímogáno* Uf. 13. *nímogat uke* es ist keinerlei Bk. 53. — *ní-kunamát* soha; nie Bd. Tr. *nigünämät* (m.) Bd. *nigamat* Ks. 28. Km. 38. — cf. *no*.

nialám hársat puhít; bast erweichen; размягчать лыко кочедыкомъ Tr.

nijalt- megtapogat; betasten Ist. 29. *nojalt-* Ocs. 22. *nialtém* verwöhnen, liebkosen; гладить по головѣ, ласкать Tr. *noaltém* id. Tr. *nialdem* megsimít; streicheln *nialtem* (m.) id. megken; einschmieren Bd. — *nojalt-* sich waschen (wie es die tartaren thun vor dem beten) Bk. 60.

nigolgém absetzen, heruntersetzen; ссажива́тъ кору или тѣло Tr. — *niziltem* (m.) id. Tr. cf. r. внизъ. [cf. *nolle*.

nilnéze halotti tor; todtenfeier; гризна, помники Tr. — *niskemám* (m.) eltompúl; stumpf werden, *niskemdem* eltompít; stumpf machen Bd. — cf. *nüskö*.

nizaltarém vakar; kratzen Tr. — cf. *nüzam*.

nizgán állandó, változatlan; beständig, unveränderlich Tr.

niziktem-goltás (m.) borotvál; rasieren Bd. — cf. *nüzam*.

no . . . v. *ni* . . .

no Gn. *no-no* Ocs. *nogöjat* niemand Gn. *nomat* nichts Gn. 37.: *tudo* *nomat sergo ogol ulmas* das war durchaus (gar nicht) theuer Pu. 37. *nomamát* nichts G. 12. *nomaját* id. Zag. 9. *nogunamat* nie Ocs. 3. *noguškát* sehová; nirgends hin P. 13. *noguzát* sehogy; auf keine weise, keinesfalls Ocs. 114. — cf. *ni*.

nögödemdäs (m.) sűrüsít; verdichten; сгуща́тъ M. 85.

nögödö (t.) sűrű; dicht M. 71. — t. *nik* stark, kräftig, fest Bál.

ňogolg- kihull (a haj); das haar fällt aus P. 8.

nok (t.) erősen; stark (adv.) Ocs. 111. Tr. — t. *nik*.

ňoktam nyúz; schinden, abhäuten Gn. Bd. *ňóktam*, *ňúkt-* id. Bd. *ňóktäs* (m.) M. 85. *ňíktám* abschälen (die rinde von dem baume), abhäuten Tr.

nol négy; vier Gn. P. 26. *nöl* Tr. *nil* Bd. *nilít* Bd. *nölít* Tr. id. (nom. subst.) — *nolle* Gn. 27. Ocs. 11. *nollu* Ist. 13. *nollo* Pu. 28. *nolno* P. 30. *nöllu* Tr. *nille*, *nillu* (m.) Bd. negyven; vierzig; gedächtnissfeier 40 tage nach dem tode Gn. *nöllu-kogur* vierzig kopekstück Tr. — *nilemise*, *nilemise*, *niletise*, *nilemise* (m.), *nilimša* (m.) negyedik; vierte Bd. *nilemiste* negyednap; am vierten tage Bd. — *noldor* zehnkopekenstück; гривенникъ Tr.

nöldalám felemelem; aufheben P. 25. *nöldalát* (2. pers.) Pu. 28. — cf. *löldém*.

ňolme nyelv; zunge Gn. — cf. *ňolme*.

ňomal alul való; das untere Gn. lat. *nomalke* alá; unter G. 10. be; hinein G. 71. abl. *ňomalc* alól; von unten G. 76. — *numál*, loc. *numálne*, lat. *numálke*, *nimál* (m.); loc. *nimálna* (m.) *nömálne* (m.); lat. *nimálka* (m.), *nimálan* (m.) *nömáke* (m.), *nömák* (m.) Bd. loc. *nimálne*, lat. *nimálke*, abl. *níméc* (m.) *níméc* (m.) *nömác* (m.) Bd. Tr. lat. *nömec* M. 37.

- nomošte* hársfakéreg; lindenrinde (? sie) Gn.
nongaj- elvezet; wegführen P. 9. cf. *nangajen*.
nöne ezek; diese (plur. von *tođe*) Gn. *nona* Km. 22. Bd. *nine*
 id. *ninä* (m.) azok; jene Bd.
nör: *nör wölnö rowotajšö* földműves; landmann M. 115.
nožolge síkos; schlüpfrig Gn. *nožolgen* simán; glatt (adv.)
nožoklás (m.) v. *nuškám* Tr. [G. 58.
nö interjektion um das pferd anzutreiben Gn.
nočkemam (r.) nedvesedik; feucht werden, *nočkemdém* nedve-
 sít; befeuchten Bd.
nočko (r.) nedves; nass, feucht Pn. 27. Gn. 48. Bd. Tr. *načko*
 (m.) Tr. *načka* (m.) nedvesség; feuchtigkeit Bd. — Össz. *nočkos-*
tarakán морщина Tr. — cf. *načko*.
nođam ver; schlagen Gn.
nodam (m.) lopódzik, kullog; schleichen, schlendern Bd.
nögá gyermek; kind; дитя Tr. — cf. *ňugar*.
nojem elfárad; müde werden, ermüden Gn. 3. Ist. 9. *noem*
 id. Tr. *nojalam* mom. id. Gn. 71. *nojolam*, *nojedem* frequ. id. Gn. —
nojdarém elfáraszt; erschöpfen, ermüden (trans.) Tr.
nok, *nök*: n. *šogales* hirtelen megáll; bleibt plötzlich stehen
 Gn. 17. 19.
nöka (t.) testes, vastag; wohlbeleibt, dick; породный Tr.
nöktam v. *ňoktam* id. Bd.
nöl édes; süß Gn. 57. schmackhaft, angenehm Tr.
nöl lék a jégen; nicht zugefrorene stelle am eise, wuhne;
 полынья Tr.
nöl-neř taknyos; rotzig; сопливый Tr.
nöl- csepeg (a nedv a fából); träufeln, sickern (der saft aus
 dem baume); сочиться (сокъ изъ дерева) Tr.
nölaš a gyürü a pörgettyü legalján; der ring am untersten
 theil des kreisels Gn. orsókarika; spindelrolle G. 8. *nölá'ks* id.
 кольцо для веретена Tr.
nölgá vastag; dick P. 25.
nölgo szil; ulme (ulmus campestris) Gn. Bd. Tr. *nölgö* id. M.
 45. *nölgo* kož fehér jegenye; weisstanne (abies picea); пихта Tr.
nölugáž id. Bd. *nölgažla* weisstannen-wald Bd.
nölgodo iszapos hely, iszap, láp; sumpfiger ort, schlamm,
 moor Tr.
nölo iszap; schlamm; иль Tr.
*nölo*mo v. *nölgodo* id. Tr.
nöltém v. *nöldem*.
nöltém fölemel; erheben *kídom* a kezét, die hand Bk. 94.
nöltém поднимать Tr. épít; bauen Pu. 38. *nöltal-* megszerez; er-
 werben Pu. 43. приподнимать Tr. *nöltalt*: *tölzo gájo nöltalton*
 wie der mond aufgehend (sich erhebend) Pu. 18. — cf. *löltém*.

nölpe éger; erle Tr. — v. *lülpä, lölpe*.

nömaém hanyagúl teszi; nachlässig thun Tr.

nomáks pózna; stange Tr. — v. *lomás, lomáks*.

nönzők tészta; teig Gn. 58. *nönzők* id. Bd. *šapa nünzik* (m.) kovász; sauer Teig Bd. *nönčik* kenyér bele, tészta; мякиш хлѣба, тѣсто Tr.

nor cserebogár hernyója; raupe des maikäfers Tr.

nörém ázik; nass werden Gn. Bd. *nörém* Gn. Tr. *noredem* fr. Bd. *nöraldam* benetzt werden Bd. *nörtém* áztat; benetzen, einnässen Bd. átáztat; durchnässen Ocs. 93. Ist. 131. *nörtém* id. Tr. bemárt; eintunken *parna wužom wüdeš* die fingerspitze ins wasser Ist. 235. id. BM. 26. 23. *wek nöröte* ganz trocken (adv.) Ocs. 47.

nöre hajlékony; biegsam; гибкий Tr.

nörép (cs.) pince; keller Tr. P. 8. — *wüd-nörép* kút; brunnen Tr.

nörgás porczogó; knorpel Bd. *nörgás* Tr.

nörgö porczogó; knorpel (?) Gn. *nörge* bimbó; knospe Tr. *nörga* (m.) sarj, hajtás; nachwuchs, schössling Bd. *nörgö* ág; zweig M. 46.

nörpö (ismeretlen fa; ein unbekannter baum bei P. 48.) — cf. *nölpe, lölpe, lülpä* erle.

nörtmő halikra; fischrogen Gn. *nörtme* Tr. *nertme* (m.) id. NyK. 6 : 202. — cf. *mörtne*.

nörs sógor; schwager (der mann der frauenschwester); своякъ Tr.

nošmo szájpadrás; gaumen Gn. NyK. 6 : 202. állkapcsa, kopolyú; kiefer, kieme (? sic) Gn. kopolyú; kieme Bd. id. Tr. gewölbe; сводъ Tr.

nöšmo mag; same Ist. 228. *nöšmo* id. P. 8. *nöšmő* Gn. Tr.

nüšmä (m.) Bd. *nešme* (m.) NyK. 6 : 202.

nöstölam gyúr; kneten Gn. *nöstölam* Bd. *nöstölám* Tr. *nöstöledem* fr. Bd.

nöstö (r.) vajjon; ob, ob denn, ob — wohl? — r. неужто Gn. *nu* auffordernde interjektion Gn.

nüaltem, nüjaltem simít, simogat; glätten, streicheln Gn.

nudő sógorné; schwägerin (jüngere schwester des mannes oder der frau) Gn. Tr. *nudő* M. 9.

nugar (t.): *ješ n.* gyermek; kind Gn. család; familie G. 56. *nugar* szolga; knecht Tr. *nugar* (m.) id. NyK. 6 : 202.

nugodő (t.) sürü; dick (nicht fließend) Gn. *nugudo, nogoda* (m.) *nuguda* (m.) id. Bd. *nugudo* folyadék alja, sepreje; bodensatz, hefe — im allgemeinen: dick Tr. — *nugodőn* adv. G. 58. — cf. *nőka, noğödő*.

nugudemdem megsűrít; verdichten *nugudemam* megsűrűdik; dick werden *nogodemäm* (m.) *nugudemäm* (m.) Bd.

- nújemä* (m.) no, rajta; nu etc. (auffordernde interjection) Bd.
 — ну! ну-ко! понуждение лошади Tr.
nuktá (cst.) kötőfék; halfter (aus bast oder hanf) Tr.
nulém nyal; lecken Ist. 235. Gn. Bd. Tr. *nuledem* fr. Bd.
nulalám mom. Bd. Tr. *nēlaš* id. M. 85.
nulém késztet; antreiben, nöthigen; понуждаю, пону-
 кать Tr.
nulgo fehér jegenye; weisstanne; abies picea Gn. — cf. *nolgo*;
nulgodo id. Tr.
nultém rág, rágesál; nagen Gn. *nultalt-* id. G. 36. *noltém* id.
 Tr. *nuldem* fogaival elharap, lerág; zerbeissen, abnagen Bd.
numal v. *nomal*.
numalám visz, hord; tragen Gn. Bd. Tr. elvisel, eltúr; ertra-
 gen, dulden Gn. *namalam* (m.) Bd. *numaleštam* fr. visz; tragen Bd.
numalošt-kostás visel; kleid tragen Máté 3. 11. таскать, носить Tr.
 — *numalöktem*, *namalektem* (m.) vitet; tragen lassen Bd. *müškorom*
numalam teherbe esik; schwanger werden Pm. 12.
numáldeš teher; last Bd. *numáltoš* id. Tr. — *namáltoš* (m.)
 id. Bd.
numorgém összenyomódik; zusammengepresst werden; сжи-
 маться Tr.
numulá слизистый Tr.
numuštás, *numuštás* lerág; abnagen Tr. — *numušto-wará*
 hársfa, melyről a háncsot lehámozzák; lindenstock, welcher ab-
 geschält wird, *némésto-wará* (m.) id. Tr.
numuz-numuz onomat. vom schmatzen, kauen Tr.
nuno ők, azok; jene, sie (plur. von *tudo*) passim, *nona*
 Km. 22.
nur mező, szántóföld; feld (wald), acker Gn. Bd. Tr. *nor* ny.
 W. 23. *nőr* M. 21. — Össz. *n.-mize* rebhuhn, *n.-šer* weideplatz Tr.
nur-pusák mezőszöglet; ecke des feldes P. 16.
nurgédemo rendetlenül, erőlestenül; unordentlich, unsitt-
 lich (adv.); безпорядочно Tr. — cf. *nerge*.
nurgémše tejföl, tejszín; milchrahm Tr. *nürgemiš* id. Bd.
nurgulo fecske; schwalbe Bd.
nurmandém orrán át beszél; nâseln; гнусить Tr.
nurtem csábít; verleiten Máté 5. 29. nyalogat; lecken; обли-
 зывать Tr. [mandém.
nurtoštém horkol; schnauben (das pferd) Tr. — cf. *nur-*
nuškam vánszorog, mászik; sich schleppen, sich ziehen, krie-
 chen Gn. Uf. 17. Car. 16. *nuškoštam* frequ. gleiten G. 56. *nuš-*
m(o)la mászva; kriechend (adv.) *nuškám* ползаю на сидъни Tr.
nüške jégtörő; eishacke Gn. Tr. пешня Tr.
nüškemam (m.) tompúl; stumpf werden, *nüškemdem* tompít;
 stumpf machen NyK. 6 : 202.

nüškö tompa; stumpf Gn. Bd. *nüške* Tr. *nöškö* M. 66. *niške* (m.) Bd. Tr.

nüške v. *lűšké* id. Tr.

nüšmü: *kečo nüšmü šelmā (tölzö)* napraforduló; sonnenblume; подсолнечникъ M. 23. — ? cf. *nöšmö*, *nüšmä*.

nüštalam: *nerom n.* orrát fújja; sich schnäuzen Gn. Bd. *nüštalede* fr. Bd. *nüštälám* (m.) Bd.

nüštolá's fürdik; sich baden; купаться Tr. *nüštolá's* id. M. 85.

ňüštolá'm v. *nöštölá'm* id. Tr.

nuzelt- kisebesít; wund machen (durch kratzen) Sdrc. 6. *nozolta* id. Sdru. 6. — cf. *nűžám*.

nűž: *nűž-vécen* (m.) hátulról; von hinten Bd. *nűžwec*, *nűžwecen* id. Tr.

1. *nűž* csuka; hecht Gn. 27. Tr. *nűš* id. Bd.

2. *nűž* csalán; nessel Gn. Bd. Tr. M. 21. *nűž-šudo* (m.) id. NyK. 6 : 202.

nűžaném v. *nűžám* id. Tr.

nűžér csalános hely; ort voll nesseln Tr.

nűža (r. t.) szükség, szegény; noth, arm Gn. — *nűžná* (r.) szegény; arm P. 22. Tr. *nűžná-šudo* nelke, gewürznelke; гвоздника Tr.

nűžam vakar; kratzen, schaben Gn. Tr. Bd. *nűžem* (m.) id. Tr. *nűžám* (m.) dörzsöl; reiben Bd. *nűžedem* fr. *nűžaldem* mom. Bd. *nűžaš* скоблить, брить M. 85. (*nűž-* m. töröl, kitöröl; wischen, abwischen Bd.).

nűžem töröl, letöröl; wischen, abwischen Gn. — *nűž-* (m.) id. Bd. sub v. *nűžam*.

nűžda (r.) erőszak; gewalt Bd.

nűžmö reszelő; reibe Tr. *n.-küžö* beretva; rasiermesser ibid.

nűžnangam elszegényedik; verarmen, *nűžnangaldam* id. Bd.

nűžűš vakaró; striegel Bd.

nűžwec, *nűžwecen* v. *nűž*.

• GENETZ ARVID gyűjtésének felhasználásával szerkesztette

SZILASI MÓRICZ.